

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА
СПОРТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 242 Туризм,
освітньою програмою «Туристично-екскурсійне обслуговування»
на тему: «**ВЕЛОСИПЕДНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СТАН ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**»

здобувача вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня
Терепіщи Карини Сергіївни

Науковий керівник:
Антонішин А.П.
кандидат історичних наук, доцент, доцент
кафедри туризму Національного
університету фізичного виховання і
спорту України

Рецензент: Захарін С.В.,
доктор економічних наук, професор

Рекомендовано до захисту на засіданні
кафедри (протокол № 11 від 05.05.2023 р.)

Завідувач кафедри: Бабушко С.Р.,
доктор педагогічних наук, професор

_____
(підпис)

Київ – 2023

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	3
ВСТУП	4-5
РОЗДІЛ I. ВЕЛОСИПЕДНИЙ ТУРИЗМ, ТА ЙОГО МІСЦЕ СЕРЕД ІНШИХ ВИДІВ ТУРИЗМУ	6-52
1.1. Поняття «велосипедний туризм» та його місце в структурі туризму	6-21
1.2. Створення велотурів та їх особливості.....	21-38
1.3. Започаткування та сьогодення велосипедного туризму у світі...38-52	
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ ВЕЛОТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	53-88
2.1. Історія та аналіз стану велосипедного туризму в Україні.....	53-64
2.2. Сучасні тенденції розвитку велотуризму в Україні.....	64-75
2.3. Особливості організаційного забезпечення для велотурів.....	75-88
РОЗДІЛ III. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВЕЛОСИПЕДНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	89-112
3.1. Проблеми велосипедного туризму в Україні та шляхи їх вирішення.....	89-97
3.2. Пропозиції щодо розвитку велосипедного туризму в Україні.....	97-105
3.3. Розробка нового велосипедного екскурсійного туру.....	105-111
ВИСНОВКИ	112-114
ДОДАТКИ	115
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	116-117

АНОТАЦІЯ.

Терепіща К.С. Велосипедний туризм в Україні: стан та перспективи розвитку – Рукопис.

Випускна кваліфікаційна робота за спеціальністю 242 Туризм, спеціалізації «Туристично-екскурсійне обслуговування». – Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ. 2023.

Випускну кваліфікаційну роботу присвячено висвітленню сучасного стану та перспектив розвитку велосипедного туризму в Україні. Визначено сутність понять «велотуризм», з'ясовано особливості, а також висвітлено процес розвитку та організації велосипедного туризму. Досліджено потенціал та здійснено аналіз інфраструктури для велосипедного туризму. Окреслено проблеми, переваги та перспективні напрями розвитку велосипедного туризму в Україні.

Ключові слова: велосипед, велосипедний туризм, туристичний продукт, інфраструктура, розвиток.

ANNOTATION

Terepishcha K.S. Bicycle tourism in Ukraine: status and development prospects - Manuscript.

Graduation qualification work on specialty 242 Tourism, specialization "Tourist and Excursion Service". - National University of Physical Education and Sports of Ukraine, Kyiv. 2023.

The final qualification work is dedicated to highlighting the current state and prospects for the development of bicycle tourism in Ukraine. The essence of the concept of "cycling tourism" is determined, its features are clarified, and the process of development and organization of bicycle tourism is highlighted. The potential has been studied and the analysis of the infrastructure for bicycle tourism has been carried out. The problems, advantages and promising directions of the development of bicycle tourism in Ukraine are outlined.

Key words: bicycle, bicycle tourism, tourist product, infrastructure, development.

ВСТУП

Актуальність дослідження. Актуальність даного дослідження зумовлена кількома факторами.

Перший – велосипедний туризм є одним з найбільш перспективних видів туризму в Україні, оскільки країна має багате природне та культурне довкілля. Проте, незважаючи на потенціал цього виду туризму, в Україні ще не розвинуто відповідну інфраструктуру та сервіси для його підтримки. Дана проблема буде розглянута і також буде запропонований вибір вирішення даного запитання.

Наступне- велосипедний туризм є важливим інструментом для розвитку туристичної індустрії України та підвищення економічного розвитку країни в цілому. Розвиток велосипедного туризму може призвести до залучення нових інвестицій у туристичний сектор, збільшення рівня зайнятості в туристичних регіонах та підвищення рівня доходів місцевого населення.

По-третє, дослідження проблем та перспектив розвитку велосипедного туризму в Україні може допомогти виявити недоліки та проблеми, які існують у цьому секторі, та запропонувати рекомендації щодо їх вирішення.

Таким чином, дослідження «Проблеми та перспективи розвитку велосипедного туризму в Україні» є актуальним та важливим для розвитку туристичної галузі країни та підвищення її економічного потенціалу.

Насамперед для досягнення даної мети необхідно було вирішити такі **завдання:**

- охарактеризувати місце велосипедного туризму у структурі спортивного туризму;
- з'ясувати етапи створення велотуру та його особливості;
- опрацювати світовий досвід велосипедного туризму;
- аргументувати особливості організації велотуризму в Україні;
- дослідити сучасні тенденції розвитку велосипедного туризму в Україні;
- описати особливості організаційно-технічного забезпечення;

- зформулювати проблеми велосипедного туризму в Україні та шляхи їх вирішення;

- розробити пропозиції щодо розвитку велосипедного туризму в Україні;

- розробити новий велосипедний тур.

Об'єкт дослідження: велосипедний туризм в Україні.

Предмет дослідження: проблеми та перспективи його розвитку.

Під час виконання дипломної роботи були використані наступні методи дослідження: загальнонаукові (аналіз і синтез, індукція, узагальнення, аналітичний, формалізація, класифікація, порівняльний) та конкретнонаукові (статистичний, історичний, економічний) та географічні методи (картографічний).

Новизна дослідження: розроблено та рекомендовано для впровадження в практику роботи туристичних організацій новий велосипедний маршрут.

Практична значимість дослідження. Результати дослідження можуть бути корисними під час організації велосипедних турів, для розвитку велосипедного туризму в Україні.

Структура і обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури та додатків.

РОЗДІЛ I. Велосипедний туризм, та його місце серед інших видів туризму

1.1. Поняття «велосипедний туризм» та його місце в структурі туризму, сутність та фактори розвитку

Велосипед завжди був популярним серед туристів, оскільки у багатьох активних формах туризму подорожувачі використовують свою фізичну силу і часто мають потребу у спеціальних засобах пересування. У велотуризмі сам велосипед виступає основним та єдиним засобом переміщення. Головною метою велосипедного туризму є відкриття та дослідження природних крас, покращення фізичної форми, відвідування нових місць і познайомлення з місцевими жителями та їх культурою.

Велосипед діє на людину як рушій який приносить соціальні та культурні зміни, та який надає допомогу людям різного віку та перспективи задовольняти свої потреби у місті. Варто додати, що велосипедний туризм є частиною Федерації спортивного туризму України.

Велосипед як транспортний засіб, який приводить в рух всю силу м'язів людини, що передається на переднє колесо. Звичайні велосипеди мають лише два колеса, часом на дорогах зустрічаються триколісні велосипеди, найбільш не типові це одноколісні. Наразі використовується кругом світу понад мільярд велосипедів, таким чином велосипед є найрозповсюдженішим транспортним засобом пересуванням. Він отримав таку популярність саме завдяки низькій вартості (включно з вартістю експлуатації), невеликій вазі та розмірам, також відсутності потреби в пальному.

Велосипедний туризм може ділитися на кілька категорій в залежності від маршруту, типу обраного велосипеда, тривалості та складності подорожі. Можна обрати маршрут по рівним місцевостях чи прокласти маршрут по гірських дорогах.

Велотуризм посідає важливе місце серед всіх інших активних видів туризму. Він рахується одним з екологічно чистих туристичних активних видів відпочинку, варто додати завдяки цьому він сприяє розвитку регіонів з високим рівнем екології. Також даний вид туризму допомагає розвивати

місцеву економіку, це може бути як місцевий готельний бізнес, чи ресторани та інші послуги.

Провідними факторами розвитку велосипедного туризму є розвиток велосипедної інфраструктури, це включаючи нові велосипедні доріжки які будуть на розраховані на довгу протяжність подорожі (від трьохсот кілометрів та більше), залучення нових різних сегментів ринку, велосипедний туризм для сімей з дітьми, також залучення професійних велосипедистів, та звичайно реклама та організація маркетингові заходи. Надзвичайно важливим є збереження природи та екології на велосипедних маршрутах, що сприятиме популяризації велосипедного туризму та збереженню природи.

Останні декілька років подорожі із використанням велосипеда набувають популярності, такі подорожі проводяться з метою відпочинку та підвищення фізичної активності. Наразі для населення всього світу дуже важливо підтримувати свій фізичний стан, як і моральний, адже даний вид туризму надає вам відчуття свободи.

Розглядаючи велосипедний туризму як туристично-рекреаційну діяльність, то важливо зазначити, що він виконує важливу роль серед усіх інших, вже існуючих видів спортивно-оздоровчого туризму, який характеризується як ціла система видів туристичної галузі, коли мандрівники долають маршрут з обраним ними активним методом. Проводячи аналіз особливостей велосипедного туризму можна зазначити, що у порівнянні з іншими видами туризму він має помітні переваги. Це фізична активність яка покращує м'язову силу, серцево-судинну систему та витривалість, потім екологічна сторона даного виду туризму, адже велосипед немає ніяких шкідливих викидів. Також під час таких подорожей ви стаєте ближчими із природою. Та з фінансового боку даний вид туризму вам обійдеться дешевше ніж автомобільний чи повітряний. Це лише менша частина всіх переваг велотуризму, також даний вид туризму може бути цікавий для різних категорій людей, незалежно від фізичної підготовки та віку. [3]

Варто розглянути два поняття, а саме: велоподорожі і спортивний велосипедний туризм. Відмінності між ними можна побачити спочатку у темпі та тривалості подорожі. Мандрівники можуть планувати щоденні етапи, при цьому враховуючи всю відстань. А от у спортивному велотуризмі головна мета стоїть на швидкості та тривалості маршруту.

Мета велоподорожей охоплює великий спектр, наприклад насолодження природою, культурне відриття та відпочинок. Також мета велоподорожей може включати відвідування туристичних об'єктів, місцевих визначних пам'яток, відвідування культурних заходів. А от у спортивному велотуризмі головною метою є досягнення спортивних цілей, наприклад побиття рекорду швидкості або подолання важких гірських маршрутів. [2]

Проводять велоподорожі як на асфальтованих дорогах, так і на ґрунтових шляхах, вже виходячи із вибору туриста. У таких подорожах увага робиться на зручності і комфорті всіх учасників. А от у спортивному велотуризмі обирають частіше вже спеціалізовані велосипедні траси або ж дороги, які вимагають підвищення фізичної підготовки та навичок велосипедистів

У більшості розвинутих країнах світу велосипеди набувають поступової популяризації завдяки тому, що це є спортивне навантаження на тіло людини та екологічній чистоті.

Велосипедні туристичні поїздки стають як самостійна подорож, де ви споряджаєте себе всіма необхідними речами, які можуть знадобитися в дорозі. Така подорож дає туристу свободу визначеного вибору де ви можете відхилитися від заданих маршрутів, також мандрівник може поїхати на більш тривалі багатоденні експедиції або навіть поїздки, які можуть тривати кілька років і під час яких ви зможете побувати на одному чи кількох континентах.[25]

В науковій літературі представлено кілька відомих тлумачення велотуризму. Тому важливо розглянути саме змістовне наповнення важливіших серед них . Найвідоміше визначення яке варто зазначити

стосовно велотуризму ,а саме, це один з видів туризму в якому велосипед є основним або єдиним засобом для пересування .

Сучасний велосипедний туризм має свої особливості, серед яких значну увагу приділяють включенню громадян у корисну та організовану форму відпочинку. Цей вид туризму сприяє оптимальному використанню туристичних ресурсів, забезпечує безпеку для туристів і захищає їх права. Крім того, він сприяє розвитку інфраструктури для велосипедного туризму, включаючи створення спеціалізованих маршрутів, підтримку середовища та збереження природних ресурсів. Велосипедний туризм також сприяє формуванню свідомого ставлення до здорового способу життя, екологічної свідомості та взаємодії з місцевими громадами.

Велосипедний туризм входить до складу gpsімпійських видів спорту та вважається одним з видів спортивних дисциплін. Цей вид туризму поєднує елементи велосипедних гонок на час і довготривалих багатоденних походів, де учасники повинні проїхати заданий маршрут, використовуючи навігаційні пристрої (наприклад, GPS, компас, карти) та демонструючи навички орієнтування.[1]

Велосипедний тур є одним із найпопулярніших видів рекреаційного велоспорту , який дає водіям можливість неквапливо їздити у власному темпі, досліджуючи нові райони поблизу чи далеко від дому.Велосипедний тур складається із подорожі чи екскурсії , яка відповідно проводиться за використанням велосипеду. Всі учасники пересуваються на велосипедах по вже визначеному маршруту, такі подорожі можуть охоплювати різні типи доріг та місцевостей. Також велотури можуть мати різну тривалість, розпочинаючи від одноденної екскурсії до багатоденних подорожей. Метою таких турів полягає у насолодженню навколишнім світом, відкриття нових місць та фізичній активності із відпочинком на свіжому повітрі. Такі тури організуються туроператорами або ж можуть бути самостіноо спланованою всіма учасниками туру.

Велосипедний туризм відіграє велику та значиму роль в сфері туристичної індустрії. Він сприяє зміцненню здоров'я туристів та розвитку їх фізичних, моральних, волевих і інтелектуальних здібностей шляхом залучення до спортивних та оздоровчих походів різної складності, самостійних туристичних подорожей та активних прогулянок.

На сьогоднішній день існує кілька визначень велосипедного туризму, тому давайте розглянемо кожне з них.

Велосипедний туризм (велотуризм) є одним з видів активного туризму, де велосипед відіграє головну роль та є єдиним засобом пересування. Поняття "велосипедний туризм" використовується як окремий вид активного відпочинку та відноситься до різновиду туризму. Основною умовою для успішного велосипедного туризму є мінімальна фізична підготовка, що дозволяє подолати відстані та складні маршрути, а також відвідати більшу кількість цікавих місць, ніж у випадку пішої подорожі.

Велосипедний туризм є не лише засобом активного відпочинку, але й способом дослідження нових територій, пізнання різних культур та взаємодії з місцевими жителями. Він сприяє підвищенню екологічної свідомості та розвитку сталого туризму, оскільки велосипед є екологічно чистим засобом транспорту. [19]

Велосипедний туризм націлений на досягнення різноманітних цілей, які включають:

- Поліпшення самопочуття та здоров'я шляхом зміни активності, раціонального харчування та контрольованого фізичного навантаження.
- Підвищення загальної та спеціальної фізичної підготовки, зокрема розвиток витривалості, спритності та сили.
- Набуття практичних навичок у подоланні перешкод та володіння технікою та вміннями їзди на велосипеді.
- Поглиблення знань з різних дисциплін, пов'язаних з велосипедним туризмом, включаючи організаційні аспекти, створення маршрутів та планування роботи групи.

- Набуття практичного досвіду, пов'язаного з участю в різноманітних велосипедних походах.

Ці цілі спрямовані на забезпечення користі для фізичного та психологічного благополуччя туристів, а також на розширення їхніх знань та навичок у сфері велосипедного туризму. [3]

Велосипедний туризм відноситься до тих видів туризму, які можуть бути здійснені протягом різних сезонів року. Це позитивний аспект, оскільки сучасний велотуризм пропонує гнучкість та мобільність у плануванні подорожей.

Велосипедний туризм може охоплювати багато різних речей, до того ще існує пояснення яке безпосередньо стосується велотуризму «будь-яка діяльність, пов'язана з подорожами з метою задоволення, яка включає велосипед».

Якщо говорити про види даного виду туризму існують відмінності та індивідуальні особливості кожного з виду.

Класичний велосипедний туризм часто включає одноденні або довготривалі велопоходи, які проводяться зі спокійним або помірним темпом. У таких походах велосипед використовується для проходження різних маршрутів різної довжини, як у різних регіонах України, так і по всьому світу. Велосипедисти віддають перевагу помірним фізичним навантаженням, насолоджуючись красою природи та відвідуючи цікаві місця у своїх подорожах.

Даний вид велотуризму є найбільш розповсюджений серед мандрівників, та наразі у світі доволі популярна тенденція відправлятися довгі велоподорозі які можуть тривати роками.

Також класичний велотуризм є таким своєрідним відпочинком від міського шуму. Включають обов'язкові ночівлі в наметах серед природи. Такі подорожі об'єднують, дають вам поживу для роздумів та морального відпочинку. Якщо коротко описувати даний вид велотуризму – мандрівник, велосипед та невідомий величезний світ.

Для прикладу можна навести найпопулярнішого німецького веломандрівника Хайнца Штюке . Його подорож кругом світу тривала майже 50 років. Штюке проїхав понад шістсот тисяч кілометрів на велосипеді. Коли йому було 22 він розпочав свою подорож , і лише коли йому було за 50 років він завершив свою подорож кругом світу.

Наступний вид велотуризм є спортивний. Він є неолімпійським видом спорту та одим з видів спортивного туризму. У спортивному велосипедному туризмі засобом пересування є велосипед який привертає увагу туристам , які прагнуть подолати природні перешкоди. Наявні також пізнавальні та оздоровчі завдання, але більшість подорожуючих – велосипедистів вважають похід цікавим у тому випадку коли вони можуть подолати обраний шлях за допомогою власних фізичних сил.

Спортивні велосипедні подорожі до важкодоступних місць пов'язані з великими ризиками, особливо взимку. В таких місцях навіть незначні події або незначні захворювання можуть стати серйозною загрозою, особливо якщо вони віддалені від цивілізації. Тому надзвичайно важливо бути фізично та морально підготовленим для подібних подорожей. Це означає мати достатню фізичну силу та витривалість, а також знати основні навички велосипедного маневрування та ремонту. Крім того, необхідно мати необхідні знання про вплив погодних умов, технічних аспектів та медичних аспектів велосипедних подорожей.

Підготовка до таких подорожей передбачає належне планування маршруту, вивчення потенційних небезпек, включаючи негоду, недостатню наявність води чи їжі, та вміння реагувати на непередбачувані ситуації. Важливо мати відповідну екіпіровку, яка забезпечує комфорт та безпеку в довгих походах.

Такі велосипедні подорожі можуть бути надзвичайно захоплюючими та задоволенням, але лише при належній підготовці та свідомому врахуванні ризиків. Бути готовим до усього допоможе зберегти безпеку та насолодитися незабутнім досвідом велосипедного туризму у важкодоступних місцях.

Також даний вид велотуризму поділяється на декілька категорій складності. (Додаток А.1)

Залежно від обраного маршруту, велосипедний туризм може зустрічати різноманітні перешкоди, які включають:

- Ділянки з ґрунтовими дорогами та стежками, які можуть бути зарослими травою, перегородженими упалими деревами, зволженими, заболоченими, піщаними або кам'янистими.

- Гірські дороги, стежки та переправи, які можуть включати різкі підйоми і спуски.

- Природні явища, такі як річки, рівнини, ліси, що впливають на маршрут.

- Покриття доріг, яке може бути незручним для велосипеда, наприклад, нерівності, камені, калюжі.

- Розташування населених пунктів у районі маршруту та розвиток дорожньої мережі.

- Висота місцевості над рівнем моря, що може вплинути на вимоги до фізичної підготовки туристів.

- Труднощі орієнтування, особливо у незнайомих місцях з великою кількістю розв'язок та перехрестями.

Урахування цих факторів допомагає планувати велосипедні маршрути, забезпечуючи безпеку та комфортні умови для велосипедних туристів. [10]

Якщо ми розглядаємо маршрути з четвертою категорією складності, то вони проходять у гірській місцевості і мають деякі конкретні вимоги. Зокрема, такі маршрути повинні мати наступні характеристики:

1. Кількість перевалів: Маршрут повинен мати принаймні 10 перевалів, які сягають висотою до 1000 метрів над рівнем моря. Альтернативно, він може мати від 4 до 6 перевалів висотою від 1000 до 2500 метрів над рівнем моря. Інша опція - два перевали висотою від 2500 до 3500 метрів. Або ж може бути один перевал на гірській стежці і 2-3 автодорожніх перевалів.

2. Тип місцевості: Маршрут з четвертою категорією складності може бути прокладений у тундрі, пустельній або тайговій малонаселеній місцевості. Це означає, що він пролягає через віддалені та дещо неприступні ділянки природи.

3. Тип доріг і стежок: Не менше 40% маршруту повинні проходити саме по природним польовим, лісових дорогах і стежках. Це означає, що маршрут не повинен переважно проходити по штучно прокладених або асфальтованих дорогах, а більшість його ділянок повинні бути відповідати природнім умовам. [11]

Отже, маршрути з IV категорією складності - це вимогливі маршрути, які пролягають у гірській місцевості і включають значну кількість перевалів різної висоти, а також пролягають через віддалені та малонаселені ділянки з природними дорогами та стежками.

Маршрути V категорії складності часто пролягають через гірські місцевості. Вони включають 5-6 перевалів, що розташовані на висоті від 3000 до 5000 метрів над рівнем моря, або щонайменше один гірський перевал по стежках, а також 2-3 автодорожніх перевали, розташовані на висоті 3000-4000 метрів. Маршрут може пролягати через різні типи місцевості, такі як тундра, пустеля або малонаселена місцевість, і при цьому менше 60% маршруту повинно пройти по природних ґрунтових дорогах та стежках з бродами, заболоченими ділянками, завалами та іншими природними перешкодами. [5]

Такі маршрути представляють великі виклики та вимагають від велосипедистів високого рівня фізичної підготовки, навичок керування велосипедом у важких умовах та вміння долати природні перешкоди. Вони також вимагають наявності спеціального обладнання та знання основ безпеки. Проходження таких маршрутів може бути надзвичайно захоплюючим і надасть велосипедистам незабутніх вражень, але водночас вимагає серйозної підготовки та обережності.

Спортивний велосипедний туризм має головну мету - підвищення туристичної майстерності та вдосконалення техніки і тактики проходження

маршрутів. Він також сприяє освоєнню нових видів туристичного спорядження та може призвести до отримання спортивних звань, таких як "Майстер спорту України".

У Європі на сьогодні дуже популярний та розвивається щодня пригодницький туризм. Велика кількість туристичних фірм організують велосипедні тури по екзотичних та важкодоступних областях - у горах, пустелях, тропічних лісах. Також варто зазначити, що у таких турах за групою туристів завжди їде автобус, з метою страхівки. З огляду на те, що у туристів може з'явитися втома або раптова зміна погоди.

Існує також екстремальний вид велотуризму, який передбачає тривалі велоподорожі тривалістю кілька років і проходить у важких умовах. Ці походи можуть включати подорожі до віддалених місць, подорожі до Північного полюсу або по пустелях Африки. Вони характеризуються тривалістю, складними умовами та вимагають від туристів балансування між їхніми фізичними можливостями та викликами маршруту. [13]

Поєднання бездоріжжя, прямих та рівних доріг, які перетинаються із різноманітними пам'ятками, та ночівля групою у наметах на природі. Однак варто зазначити, що це все залежить від самих побажань та можливостей туристів, когось цікавлять дороги, а не краєвиди. Та вони також можуть надавати перевагу зупинятися для ночівлі у готелях, щоб перепочити у комфорті та продовжити новий марафон наступного дня.

Найекстремальнішим є зимовий вид екстремального велотуризму, він здатний випробувати вашу силу волі, запас міцності і фізичну підготовку.

Туристи які надають перевагу подорожам у комфортабельних умовах, та котрі не мають бажання жити в наметі і готувати їжу на багатті, підходить один із видів велотуризму - цивілізований. Даний вид денного маршруту передбачає заїзд на 70 кілометрів, потім планується заделегідь передбачена зупинка у населеному пункті, розселення відбувається по номерах та має бути присутня розважальна вечірня програма. Походів даного роду наразі існує багато, особливо за кордоном, де за своїм бажанням можна підібрати цікавий

маршрут. Також у таку подорож можна відправитися й самостійно, це туристу обійдеться дешевше, але потрібно створювати та організовувати самостійно спланований маршрут та забронювати заздалегідь готелі для зручності. [Ш]

Спортивно-пізнавальний туризм прийнято вважати поїздки на велосипеді на далекі відстані по країні та за її межі, відвідування природних і суспільно-історичних об'єктів. Також до екскурсій на велосипедах входять вечірні велосипедні прогулянки та походи на природу у вихідні дні.

Наступний вид туризму це зимовий велотуризм. Він до вподоби мандрівникам які люблять морозну погоду і снігові кучугури. Такі подорожі у зимову пору на велосипеді можуть стати альтернативою зимовим розвагам для прикладу це може бути катання на санках, ковзанах чи лижах. Але не варто переоцінювати свої фізичні можливості. Всіх початківців у даному виді велотуризму найбільше лякає ночівля у зимовому лісі. Тому до вибору спорядження потрібно поставитися серйозно, адже ваш шлях складатиметься із засніжених доріг, озера й водойми які вкриті льодом, слизькі схили та тощо.

Також існує агресивний велосипедний туризм він складається із одноденних велопоходів з мінімальним багажем та в швидкому темпі, по будь-яких дорогах та умовах. Метою таких турів є швидкісне проходження складних ділянок, швидке пересування по шосе та бездоріжжю. Варто додати, що до цього виду туризму належать дво- і триденні походи без вантажу з ночівлями на дачах, в готелях тощо. Також агресивний велосипедний туризм являється наймолодшим із всіх інших видів велотуризму. Він виник у Західній Європі, саме з появою гірських велосипедів. Також він має підвищені вимоги до техніки безпеки та підготовки учасників. Маршрут і дорожні умови часто невідомі, що вимагає готовності до будь-яких труднощів на шляху.

Також існують тури гоночного напрямку, але такі тури не кожному мандрівнику підійдуть. Зазвичай такими турами захоплюються професіонали, які в день проходять сотні кілометрів. Тури гоночного напрямку велотуризму можуть бути дуже різними за складністю та тривалістю. Вони спрямовані на

тих, хто хоче випробувати свої сили в змаганнях на велосипедах та зміряти себе з іншими гравцями.

Велотури гоночного напрямку діляться на:

1. Шосейні велотури – це тури, які проходять по асфальтованих дорогах. Вони підходять для тих, хто бажає випробувати себе на довгих дистанціях та зміряти свої сили з іншими гравцями на велосипедах.

2. МТВ (майнтейнбайк) велотури – це тури, які проходять по бездоріжжю та гірських місцевостях. Вони підходять для тих, хто бажає випробувати себе на складних ділянках та зміряти свої сили з іншими гравцями на велосипедах.

3. Велокрос – це тури, які проходять по спеціально підготовлених трасах зі штучними перешкодами. Вони підходять для тих, хто бажає випробувати свої навички управління велосипедом та зміряти свої сили з іншими гравцями на велосипедах.

4. ВМХ – це тури, які проводяться на спеціальних ВМХ-треках, які містять перешкоди та круті повороти. Вони підходять для тих, хто бажає випробувати свої навички управління велосипедом та зміряти свої сили з іншими гравцями на велосипедах.

5. Дорожні та гірські веломарафони – це тури, які проходять по дорогах та гірських місцевостях та мають велику відстань.

Також тривалість подорожі на велосипеді розділяють на:

- Одноденні, тобто без ночівлі, найприйнятніший варіант для початківців у велотуризмі, прогулянка на один день без ночівлі. Як правило, виїжджають рано-вранці, аби побільше проїхати, і повертаються увечері того ж дня;
- Похід вихідного дня - відпочинок після робочого тижня, велопохід з однією ночівлею, зазвичай виїзд зранку в суботу, а повернення у неділю ввечері;

- Велосипедний тур на великі відстані – тур на велосипеді, який може тривати до декількох місяців і з маршрутом у кілька районів, країн;
- Багатоденний тур - потребує попередньої підготовки, тривалість може сягати від кількох днів до десятків або навіть сотень діб.
- Навколосвітній велосипедний тур – тур на велосипеді по всьому світу, подорожі по більшості континентів, тривалістю до кількох років.

Також існують велотури для дітей, самі велотури для дітей можуть бути дуже різними за складністю, відстанню та тривалістю. Деякі з них відповідають віковим потребам та здібностям дітей, а деякі можуть вимагати більшої фізичної підготовки та вміння керувати велосипедом.

Також такі велотури діляться на вікові категорії:

- 9-10 років ,але не більше 5 кілометрів;
- 11-12 років учні можуть зробити вело-прогулянку не більше 10 кілометрів;
- 13-14 років вони можуть їхати в перший раз на більш далеку відстань – до 25 кілометрів ;
- 15-16 – до 35 кілометрів ;
- 17-18-річні – до 40 кілометрів.

Також присутні декілька видів велотурів для дітей:

- круїзи на велосипедах – це легкі тури на велосипедах, які проводяться вздовж річок або вздовж морського узбережжя. Такі тури можуть тривати від кількох годин до кількох днів і не потребують від дітей великої фізичної підготовки.
- велопогулянки в міському парку або на велосипедних доріжках – це короткі тури, які підходять для дітей різного віку та

рівня фізичної підготовки. Вони дозволяють дітям насолоджуватися природою та свіжим повітрям, в той же час не вимагають від них великих зусиль.

- тури в міському середовищі під час таких подорожей діти відвідують цікаві місця в місті, це можуть бути музеї, парки та історичні пам'ятки. Такі тури можуть бути пізнавальними та цікавими для дітей.
- легкі гірські велотури які проходять в гірських місцевостях, але мають невелику складність та відстань. Вони підходять для дітей, які вже мають досвід катання на велосипеді та бажають випробувати себе в нових умовах.

Дана відстань яка зазначена вище для турів які будуть відвідувати діти складає приблизно половину шляху одноденного походу. Але у наступні виїзди можна поступово збільшувати дистанцію, починаючи з 60 відсотків денного маршруту і кожного наступного разу на 10 відсотків більше. Рекомендується їхати зі швидкістю яка не перебільшуватиме 15 кілометрів на годину по асфальтовій дорозі та не більше 10 кілометрів на годину по дорозі, та при цьому роблячи привали по 10 хвилин через кожні 5 кілометрів шляху. Також звісно вам та дітям потрібно вивчити та впевнено знати всі наявні правила вуличного руху та їзди на велосипеді.

Наступний вид велотуризму є доволі розповсюдженим - спортивно-пізнавальний велотуризм він складається із дальніх велопоїздок країною та за її межами, і передбачає огляд визначних пам'яток ,цікавих у історичному або природньому відношенні місць.

Учасники спортивно-пізнавального велотуризму використовують велосипед як засіб пересування, щоб досліджувати різноманітні маршрути, відвідувати туристичні об'єкти, насолоджуватися природними краєвидами і взаємодіяти з місцевими жителями.

У спортивно-пізнавального велотуризму учасники можуть планувати тривалі поїздки на великі відстані, включаючи багатоденні експедиції.

Одночасно вони мають можливість насолоджуватися культурою і природою країни, яку вони відвідують, взаємодіяти з місцевими жителями, відвідувати історичні пам'ятки, парки та інші туристичні об'єкти.

Спортивно-пізнавальний велотуризм може бути як самостійною активністю велосипедистів, так і організовуватися спеціалізованими туроператорами або групами. Він надає можливість поєднувати фізичну активність, пригоди, спортивні досягнення з освоєнням нових територій і отриманням нових знань про світ.

Екскурсійно-оздоровчий велотуризм є форма велосипедного туризму, яка сполучає елементи екскурсійного туризму з оздоровчими аспектами. Учасники такого виду туризму велосипедами відвідують різні місця, де можуть оглядати цікаві пам'ятки, відвідувати культурні та історичні об'єкти, насолоджуватися природними краєвидами та одночасно покращувати своє фізичне здоров'я.

Під час екскурсійно-оздоровчого велотуризму організовуються велосипедні прогулянки або маршрути, які включають в себе відвідування цікавих туристичних місць, таких як музеї, пам'ятники, парки, природні резервати тощо. Велосипед є засобом транспорту, який дозволяє досліджувати околиці, бути ближче до природи і отримувати задоволення від фізичної активності.

Велосипедний туризм є одним зі спортивних напрямків туризму, що базується на проходженні різноманітних туристичних маршрутів на велосипеді. Цей вид туризму включає в себе подолання різних перешкод, які є характерними для велоспорту. Маршрути можуть бути різними за складністю та типом покриття, включати гірські дороги, бездоріжжя, асфальтові шляхи, лісові стежки та інші варіанти. Це дає можливість велосипедистам насолоджуватися красою природи, випробовувати свої навички, пройти випробування фізичної витривалості та отримати задоволення від активного відпочинку.

Отже, основними видами велотуризму є:

-цивілізований – він є найбільш простішим та відомішим ; це звичайні прогулянки на велосипеді за певним маршрутом ;

-спортивний – мета якого подолання заздалегідь вказаних дистанцій за певний період часу на велосипеді;

-експедиції – цей вид годиться для тих туристів ,яким до вподоби перешкоди наприклад : маршрут через водойми або ж через гори;

- байкерський – свого роду змагання, підійде для туристів-екстремалів які хочуть випробувати свій велосипед ;

- велосипедні походи – подолання певних туристичних маршрутів ,в рамках якого туристи досліджують природу та пам'ятки світу.

-дорожні велотури - під час яких велосипедисти їздять по дорогах з асфальтовим покриттям. Ці тури можуть бути як одноденними, так і тривати кілька днів. Такі тури можуть мати різну складність та відстань.

- тури на велосипедах з грузом – це тури, під час яких велосипедисти перевозять свій вантаж, такий як рюкзаки, спальні мішки та інше обладнання. Ці тури можуть бути як одноденними, так і тривати кілька днів.

1.2. Створення велотурів та їх особливості

Створення велотурів - це процес, що включає планування та організацію велосипедних подорожей для різних категорій велосипедистів. Створення велотурів передбачає визначення маршруту, підбір відповідного обладнання, підготовку інфраструктури та інші дії, спрямовані на забезпечення якісної та безпечної велосипедної подорожі.

До основних етапів створення велотурів відносять:

1. Планування маршруту. Вибір маршруту відповідно залежить від типу туру, тривалості та рівня складності. Маршрут повинен бути підібраний з урахуванням місцевих визначних пам'яток, красивих видів та унікальної природи.

2. Обладнання. Велосипеди та інше необхідне обладнання повинні відповідати потребам туру. Для велосипедних турів з підйомами та складними маршрутами потрібні спеціальні гірські велосипеди.

3. Підготовка інфраструктури. Може включати пошук та бронювання готелів, створення маршрутів, забезпечення транспорту та харчування на протязі всього маршруту.

4. Визначення групи. Для кожного туру важливо визначити рівень фізичної підготовки та вік всіх учасників. Це дозволить вибрати оптимальну складність маршруту та інші параметри туру.

5. Супровід. Це може включати супровід велосипедистів на протязі маршруту, медичне забезпечення та інші послуги. [12]

Провідним результатом бізнесу діяльності туристичних фірм є виробництво та реалізація туристичних продуктів, щоб задовільнити потреби користувачів та вирішення поставлених завдань комерційного характеру її власників та організаторів.

Туристичний продукт може бути представлений як окрема послуга або як комплекс послуг, які взаємопов'язані та відрізняються за функціональними особливостями.

У туристичній галузі, як і в інших галузях обслуговування, формування та використання туристичного продукту є процесом, який відбувається окремо. Клієнт, який придбав тур, передає турфірмі право на його отримання під час подорожі. Щоб забезпечити чітке розуміння клієнтом того, який саме продукт він придбав, використовуються різні категорії, такі як програма, маршрут, рівень обслуговування та тип туризму.

Основним та першим етапом у створенні туристичного продукту є турпроектування. Цей етап базується на результатах маркетингових досліджень, що визначають потреби на туристичному ринку та пропозиції провідних конкурентів на місцевому рівні. Турпроектування спрямоване на створення туристичного продукту, який відповідає цим потребам та забезпечує конкурентні переваги. [4]

Під час проектування турпродукту велотуризму, необхідно враховувати наступні складові: проміжні та кінцеві цілі, включаючи розробку нового турпродукту; основні завдання, рішення яких впливатимуть на реалізацію

майбутнього турпродукту; ключові методи та засоби для досягнення поставлених завдань, включаючи чіткі етапи та технології дій, які необхідно здійснити протягом процесу проєктування нового турпродукту; а також необхідні ресурси, методи їх розподілу та джерела, з яких їх можна отримати.

При проєктуванні велотуристичного продукту варто визначити як проміжні, так і кінцеві цілі, включаючи мету розробки нового турпродукту. Основні завдання проєктування впливатимуть на всю процедуру реалізації майбутнього турпродукту. Тому важливо розглянути головні методи та засоби для вирішення поставлених завдань, чітко визначивши етапи та технології, які потрібно виконати під час проєктування нового турпродукту. Крім того, варто уважно планувати необхідні ресурси, методи їх розподілу та джерела, щоб забезпечити успішне втілення проєкту. [3]

Створення турпродукту може здійснюватися з такою метою: переваги над існуючими конкурентами; вихід на нові ринки (міжнародні); збільшити суму доходів на вищій рівень; концентрація більшої уваги споживачів до організації та інші. Саме таким чином, розробка нового турпродукту у велосипедному туризмі відбувається.

Етап економічного аналізу. Цей етап виготовлення нового турпродукту базується на обраній концепції та стратегії маркетингу та прогнозує оцінку можливого об'єму продажів турпродукту, витрат, доходів, ризиків.

Основні етапи економічного аналізу при створенні велотуру:

1. Визначення витрат на створення та проведення велотуру.

До складу витрат можуть входити витрати на підготовку маршруту, придбання велосипедів та іншого обладнання, рекламу, зарплати персоналу, оренду приміщень та інші.

2. Оцінка потенційного попиту на велотур.

Потенційний попит визначається шляхом дослідження ринку та аналізу попиту на подібні велосипедні тури. Важливо визначити, скільки людей зацікавлені в проведенні велотуру, які є їхні потреби та бажання.

3. Розрахунок ціни на велотур.

Визначення ціни на велотур повинно ґрунтуватися на вартості витрат на його створення та проведення, а також на відсотку прибутку. Важливо визначити конкурентоспроможну ціну, яка не відлякуватиме клієнтів.

4. Розрахунок прибутку.

Прибуток розраховується як різниця між вартістю велотуру та витратами на його створення та проведення. Важливо визначити, чи буде прибуток достатнім для покриття витрат та забезпечення ефективної діяльності компанії.

5. Аналіз ризиків.

Потрібно проаналізувати можливі ризики, які можуть вплинути на успішність велотуру, такі як негативна погода, технічні проблеми з велосипедами, зміни у законодавстві, зміни в ринкових умовах та інші.

Розробка маркетингових стратегій для нового турпродукту ґрунтується на його концепції і включає ретельне визначення цільового ринку продукту, позиціонування турпродукту, прогнозування обсягу продажів, доходів і сегменту ринку, які плануються на перші декілька років. Крім того, важливими аспектами є вибір каналів розподілу, встановлення цін на продукт, складання маркетингового бюджету на перший рік та опис стратегій маркетингу для окремих елементів маркетингового комплексу.

Створення та формування ідей про туристичний продукт, а також визначення його якісно-кількісних характеристик є постійним завданням туристичних підприємств, оскільки переваги та уподобання туристів, а також сучасні тенденції у подорожах змінюються швидко. Серед основних ідей щодо створення нових турпродуктів можна виокремити:

1. Розробка унікальних тематичних маршрутів: Ідея полягає в створенні унікальних маршрутів, що задовольняють специфічні потреби туристів, наприклад, культурний, гастрономічний або пригодницький маршрут.

2. Використання нових технологій та інтерактивних елементів: Розробка турпродуктів, які використовують нові технології, такі як віртуальна

реальність, доповнена реальність або інтерактивні додатки, що дозволяють туристам більш іммерсивно взаємодіяти з оточенням.

3. Екологічний та сталісний туризм: Створення турпродуктів, які акцентуються на збереженні природного середовища, залученні місцевих спільнот та відповідальному використанні ресурсів.

4. Адаптація до зміни попиту: Врахування зміни потреб туристів і швидке реагування на них, наприклад, розробка турпродуктів, що задовольняють потреби сімейного відпочинку, екзотичних подорожей або довгострокових подорожей.

5. Посилення взаємодії з місцевими культурами: Розробка турпродуктів, які сприяють ближчому знайомству туристів з місцевою культурою, традиціями, мистецтвом та кухнею. [3]

При розробці нових турпродуктів важливо бути гнучким та адаптивним до змін у смаках і вимогах туристів, а також враховувати нові тенденції та інновації у галузі туризму.

До головних методів, через яких реалізується розробка нових ідей, потрібно виділити: мозковий штурм, конференція ідей, контрольні запитання, морфологічний аналіз, застосування словесних асоціацій.

Втілювати у життя ідею для туристичного продукту, тому з цією метою прийнято реалізовувати тур, а для цього потрібно:

- чек-листи, які виокремлюють, які саме ризики можуть формуватися протягом розробки туристичного продукту (для прикладу ризик технологічний, невідповідності ринку, ризик втрати та збуту тощо);
- метод оцінювальної шкали – ідеї розцінюються порівнянням до головних факторів, а результати оцінювання подаються у таблиці або графічній формі;

Наступним етапом йде перевірка та створення концепції туристичного продукту, яка пізніше перевіряється та розглядається як письмовий опис його властивостей, які сприймаються користувачем послуг, та список переваг, які

він обіцяє певній категорії споживачів. Мова йдеться саме про вибір конкретної програми, того ж маршруту, списку та послуг, терміну подорожі та інше.

Концепція туристичного продукту є важливим інструментом для керівників туристичних підприємств, оскільки вона визначає бажане позиціонування турпродукту і вказує на необхідні ресурси для досягнення очікуваного результату. Ця концепція допомагає керівникам визначити стратегічні цілі, розробити плани дій і визначити пріоритети у розподілі ресурсів.

Маркетинговий відділ або рекламне агентство також мають велике значення для реалізації концепції туристичного продукту. Вони відповідають за комунікацію з ринком і передачу інформації про переваги нового турпродукту споживачам. Вони розробляють маркетингові стратегії, планують рекламні кампанії і використовують різноманітні маркетингові канали для ефективного просування продукту на ринку.

Концепція туристичного продукту також може бути використана для залучення інвесторів, які бажають фінансувати розробку та впровадження нового турпродукту. Вона надає інформацію про потенційні переваги продукту і його комерційний потенціал, що може зацікавити інвесторів.

Загалом, концепція туристичного продукту є важливим інструментом для керівників туристичних підприємств, маркетингових відділів і рекламних агентств, оскільки вона допомагає визначити стратегію та плани дій, залучити інвесторів та ефективно просунути продукт на ринок.

Отже, концепція туристичного продукту відіграє важливу роль для різних груп зацікавлених сторін:

1. Керівники туристичних фірм: Вони використовують концепцію туристичного продукту для визначення бажаного позиціонування свого продукту і вибору необхідних ресурсів для досягнення очікуваного результату. Концепція визначає стратегію розвитку туристичного продукту і надає керівникам настанови щодо його створення та управління.

2. Маркетинговий відділ: Концепція туристичного продукту містить опис переваг нового продукту для споживачів. Маркетинговий відділ використовує цю інформацію для розробки стратегій маркетингу та реклами, спрямованих на привернення уваги цільової аудиторії та збільшення попиту на продукт.

Таким чином, концепція туристичного продукту важлива для різних зацікавлених сторін, оскільки вона визначає стратегію розвитку продукту і сприяє ефективному позиціонуванню та маркетинговим зусиллям. [3]

Четвертим етапом є формування стратегій маркетингу для нового турпродукту, що базується на його концепції. Цей етап включає наступні кроки:

1. Визначення цільової аудиторії ринку: Встановлення характеристик та потреб цільової аудиторії, яка найбільш підходить для даного туристичного продукту. Це дозволяє зосередити маркетингові зусилля на досягненні цільової аудиторії.

2. Позиціонування продукту: Розробка унікальної пропозиції цінності та визначення способу сприйняття продукту споживачами. Це допомагає вирізнитися на ринку та привернути увагу цільової аудиторії.

3. Встановлення показників: Визначення прогнозованих обсягів продажу, доходів та розміру ринкового сегменту на перші декілька років. Ці показники є важливими для визначення цілей та оцінки успішності маркетингових стратегій.

4. Вибір каналів розподілу: Встановлення ефективних каналів, через які продукт буде постачатися до цільової аудиторії. Це можуть бути туристичні агентства, онлайн-платформи, туристичні оператори тощо.

5. Формування цінової політики: Визначення оптимального рівня цін, з урахуванням вартості продукту, конкурентної ситуації на ринку та очікувань споживачів.

6. Бюджет маркетингу на один рік: Визначення необхідних ресурсів та коштів, які будуть виділені на маркетингові заходи для просування та реклами нового турпродукту.

7. Опис стратегій маркетингу: Розробка детального плану маркетингових заходів, включаючи рекламні кампанії, PR-акції, просування в соціальних мережах, співпрацю з партнерами та інші стратегії, спрямовані на досягнення маркетингових цілей.

Весь цей процес має бути добре документованим та систематизованим, з урахуванням унікальних особливостей туристичного продукту та потреб цільової аудиторії.

Наступний етап це економічний аналіз, сама розробка нового туристичного продукту вона базується на обраній концепції та стратегії маркетингу (прогножуючи оцінку продукту); об'єм продажів турпродукту; витрати ; доходи ; ризики.

Потім йде саме формування турпродукту в його остаточному вигляді.

Сьомим етапом є випробовування турпродукту в різних ринкових умовах. Перший пробний продаж проводиться на ринку нового виготовленого турпродукту, яка дає можливість визначити відношення до нього покупців послуг, помітити та прибрати всі його недоліки.

Останнім етапом є комерціалізація туристичного продукту. Сервісне забезпечення велосипедного туру здійснюється за допомогою надання туристичних послуг.

Сервісне забезпечення велосипедного туризму має свої особливості, оскільки воно включає невідчутні, неподільні та дуже змінні послуги, що надаються туристам. Велосипедний туризм часто має некомерційну та соціальну спрямованість, тому послуги надаються за собівартістю або за низькими цінами.

Однією з важливих послуг у велотурах є харчування, яке може включати в себе прийом їжі протягом всього туру або обмежуватися окремими прийомами (наприклад, сніданком). Це може бути індивідуальне харчування

або надання послуг ресторану/кафе на маршруті. Важливо забезпечити належну якість і різноманітність харчування, враховуючи дієтичні обмеження туристів, їхні енергетичні потреби та смакові вподобання.

Крім того, велосипедний туризм може включати інші послуги, такі як прокат велосипедів, ремонтні та обслуговувальні роботи, транспортування багажу, організацію ночівельних місць та інші допоміжні послуги, що забезпечують комфорт туристів під час подорожей на велосипедах.

Загалом, важливо мати на увазі особливості велосипедного туризму при наданні сервісу, забезпечувати якість, гнучкість та відповідність потребам туристів, що сприятиме задоволенню та популярності цього виду туризму.

У самому процесі організації туру мандрівник самостійно може підібрати для себе ліпший варіант з отримання послуг харчування із оплатою на місця табору чи самообслуговування – туристи самостійно можуть готувати собі обід чи відвідувати заклади харчування на шляху. Сама система харчування обрана туристом вказується у договорі, потім відповідно до цього розроблюється певна схема харчування, де зафіксовано побажання туристів стосовно харчування.

У більшості велотури бувають з ночівлею. Таким чином на місцях зупинок туристам можуть запропонувати сніданок як «шведський стіл». У престижних готелях є можливість зробити замовлення з кафе чи ресторану. Також існують схеми «напівпансіон» і «повний пансіон». У напівпансіоні турист може приходити на обід та вечерею, в другому три або чотириразовим харчуванням.

Якщо це спортивний велотуризм, то здебільшого самі туристи готують їжу із власних запасів. Туристи які обирають дешевий велосипедний тур, то відповідно до цього вони обслуговуються у кафетеріях та їдальнях. Якщо говорити про дорожчі тури вони можуть передбачати харчування у ресторанах. Групові подорожі використовують пансіон та напівпансіон. Самостійні туристи наперед сплачують лише сніданок. Про харчування туристів

організатори домовляються з мотелями, готелями, кемпінгами, ресторанами та їдальнями.

Поміж туристичною фірмою та самим організаціями ресторанного господарства укладається договір, де у ньому вказано певний період часу харчування, які будуть умови обслуговування, загальну вартість раціону, та як відбуватиметься розрахунок. За п'ять днів до початку обслуговування туристичними фірмами подаються графіки перебування туристів із зазначенням усіх необхідних даних.

До закладу туристична група має прибути вчасно. При раптовій зміні часу прибуття групи туристів на місце, керівник групи обов'язково повинен повідомити про це адміністрацію закладу харчування за дві години до прибуття. Адже порушення умов завчасного прибуття на місце тягне за собою певну відповідальність, а саме відшкодування витрат вартості готової продукції та додаткові витрати за простій часу.

Велотуристи, які подорожують групами, можуть відвідувати розважальні заходи, але в таких випадках вони повинні домовляються про всю організацію харчування до заходу. Також якщо у складі групи є особи, які дотримуються дієти, раціон повинен повідомити туристичну організацію заздалегідь. Всі додаткові продукти туристи мають оплачувати за свій власний кошт.

Харчування туристів за межами міста повинен містити дорожній набір, до складу якого входять продукти довгострокового зберігання та запаси води. Але зважати слід на побажання самих учасників туристичної групи. Фінальна ціна дорожнього набору має відповідати ціні обраного типу харчування.

При плануванні та організації велотурів або походів важливо враховувати обмеження, пов'язані з кількістю ночівель, які потрібно зробити під час подорожі. Загалом, кількість ночівель не повинна перевищувати 20% загальної тривалості походу. Однак, тривалість походу або велотуру не повинна скорочуватись більше, ніж на 25% нормативної тривалості, навіть якщо виникає більша кількість перешкод, що визначає складність походу. У

кільцевих маршрутах або велотурах враховується вся відстань, яку потрібно подолати, тоді як в лінійних маршрутах враховується тільки один напрямок.

[1]

У багатоденних велотурах найчастіше є можливість розміщення, і для цього доступні різні типи готелів:

1. Готель економічного класу: Це невеликі або середні готелі з місткістю до 150 місць, які зазвичай знаходяться біля головних доріг. Вони надають просте та швидке обслуговування, з обмеженим набором послуг.

2. Мотелі: Це одно- або двоповерхові будівлі, які знаходяться за межами міста, в передмісті або вздовж шосейних доріг. Мотелі можуть бути невеликими або середніми за розміром, зі середнім рівнем обслуговування та обмеженою кількістю персоналу.

3. Кемпінги: Кемпінги є найпоширенішим варіантом розміщення велосипедистів. Вони можуть розташовуватися в передмістях або за містом і зазвичай надають місця для ночівлі у наметах або літніх будиночках з кухнею для самостійного приготування їжі та основними зручностями.

4. Хостели: Хостели є простими готелями з обмеженим спектром послуг.

5. Гостинні двори: Це заклади зі спрощеним стандартом обслуговування, з меншою кількістю номерів та відсутністю громадських приміщень для зустрічей гостей.

6. Ботелі: Ботелі - це невеликі готелі, розташовані на воді, які знаходяться на судах. Вони можуть бути використані під час тематичних велотурів.

Ці різні типи готелів забезпечують різні рівні комфорту та послуг для велосипедистів під час їхніх подорожей.

Також пропонується така послуга як трансфер велосипедних груп. Надаються у випадку, коли туристів потрібно доставити від точки їх збору до точки початку маршруту.

Операції трансферу туристів поділяються на:

- від головної точки прибуття в початковий пункт туру (вокзал, порт, пристань) та до точки їх збору (тимчасового проживання в закладах розміщення, початкової точки маршруту);

- та назад з кінцевого пункту маршруту до точки їх вибуття з туру;

Якщо говорити про екскурсійне забезпечення у спортивному велотуризмі вона не є обов'язковим. Але, щоб зацікавити туристів почали застосовувати екскурсійний супровід. Сама екскурсія являє собою комплекс туристичних послуг у велотуризмі. Екскурсії у велотуризмі поділяють на оглядову, тематичну та навчальну.

Оглядові екскурсії зазвичай пропонують широкий спектр тем, зосереджених на історичних та сучасних аспектах. Вони включають показ різних пам'яток, таких як історичні, культурні, архітектурні та природні об'єкти, місця, пов'язані з відомими подіями та багато іншого. Оглядові екскурсії надають загальну інформацію про місто, район або навіть країну в цілому. [18]

Тематичні екскурсії варіюються за своїми спрямуваннями, включаючи історичні, археологічні, етнографічні, воєнно-історичні, історико-біографічні, екскурсії до різних історичних музеїв, промислові, природничі, екологічні, мистецтвознавчі, літературні, архітектурно-містобудівні та інші теми. Кожна з цих тематик дозволяє докладніше розкрити конкретний аспект історії або культури.

Навчальні екскурсії виступають як навчально-методична робота з різними групами туристів. Це можуть бути екскурсії-консультації, екскурсії демонстрування, екскурсії-уроки, наукові екскурсії для спеціальної аудиторії. Ці навчальні екскурсії надають можливість отримати поглиблені знання та освоїти конкретні теми під час екскурсійних заходів.

Одним з важливих аспектів обслуговування туристів під час велотурів є наявність гідів. Організатори туристичних заходів залучають професійних гідів, які забезпечують супровід для учасників подорожі. Гіди мають важливі завдання, включаючи забезпечення відпочинку учасників туру, що відповідає

характеру та складності маршруту. Вони також контролюють якість надання всіх послуг у велотурі та виступають представниками організатора перед постачальниками послуг під час туристичного заходу. Гіди грають важливу роль у забезпеченні комфорту, безпеки та задоволення учасників велотуру.

Один з методів ціноутворення у велосипедному туризмі - це метод витрат - плюс. Цей метод передбачає додавання певного відсотка до витрат з метою отримання прибутку після покриття затрат на розробку, проектування продукту та його введення на ринок. Цей метод є простим у використанні, проте має свої недоліки, особливо у разі великих постійних витрат. Недоліком такого методу є його неврахування попиту та конкурентних цін на ринку.

Одним із альтернативних методів ціноутворення є метод маркетингової ціни. Цей метод базується на врахуванні попиту та цінової політики конкурентів. При застосуванні цього методу велотуристичні компанії аналізують попит на свої послуги та досліджують цінові пропозиції конкурентів, зокрема за аналогічні види турів та рівень обслуговування. На основі цих даних встановлюється оптимальна ціна, яка задовольняє попит та конкурентну ситуацію на ринку.

Інший метод ціноутворення, який може бути використаний у велосипедному туризмі, - це метод диференційованих цін. За цим методом, компанії пропонують різні пакети послуг або додаткові опції з різними цінами, що дозволяє задовольнити різні потреби та бюджети клієнтів. Наприклад, можуть бути доступні преміум-пакети з вищим рівнем комфорту та послуг, а також економ-пакети з обмеженими послугами та більш доступними цінами.

Застосування різних методів ціноутворення у велосипедному туризмі залежить від стратегії компанії, її цілей, конкурентного середовища та уподобань цільової аудиторії.

Метод ціноутворення "витрати-плюс" включає додавання певного відсотка до витрат з метою отримання прибутку після покриття всіх витрат на розробку, проектування та просування туристичного продукту на ринку. Цей метод вважається простим у застосуванні, але має свої недоліки у зв'язку з

великими постійними витратами. Однак, цей метод не враховує попит на ринку та цінову конкуренцію, що надаються конкурентами.

Ще одним методом ціноутворення є "Норма рентабельності", який пов'язаний з фінансовим аналізом і визначає ефективність туристичного продукту у відношенні до повернення інвестованих коштів. У цьому методі, на відміну від "витрат-плюс", основним критерієм є рівень прибутку, який генерується з інвестованого капіталу. Проте цей метод не враховує деякі фактори, такі як обсяг продажів, які також можуть впливати на ціноутворення. [7]

Третій метод ціноутворення, який базується на ринковій ціні туру та запланованому прибутку, є найпоширенішим у великих туристичних компаніях. Ці компанії стежать за досягненням прибутку шляхом зниження витрат і одночасно покращують різноманітність та якість послуг. Однак, щоб не втратити клієнтів, компанії проводять дослідження потреб користувачів і враховують конкуренцію на ринку.

Метод дискримінаційного ціноутворення, який часто називають гнучким ціноутворенням, також використовується. Він враховує попит на ринку і пропонує зміну вартості туру залежно від різних факторів, таких як місце, час, тип продукту або обсяг продажу. Багато туристичних компаній розподіляють ринок на сегменти та застосовують різну цінову політику для різних груп клієнтів, враховуючи їх готовність та можливість платити. Наприклад, для студентів і пенсіонерів пропонуються знижки на тури.

Існує ще один метод ціноутворення, відомий як "проникнення на ринок". Цей підхід полягає в установленні низьких цін для приваблення більшої кількості клієнтів до придбання туристичного продукту, який пропонується компанією. В даному випадку низька ціна може розглядатись як певна плата за введення послуги на ринок. Ця стратегія часто використовується новими туристичними компаніями або тими, які прагнуть зайняти більшу частку ринку. Зі зростанням обсягу продажів та зміцненням позицій фірми на ринку,

ціни поступово підвищуються до середнього рівня у галузі, проте це не призводить до зменшення попиту.

Дані методи які були вказані раніше використовуються для визначення цін за туристичні послуги.

На міжнародному ринку використовують дані варіанти цін:

- ціна туру на одного туриста;
- ціна туру на групу туристів;
- узгоджені ціни, які встановлюють від залежності кількістю туристів у групі, який є компромісом в угоді між організаторами туру.

Встановлення ціни певного туру є складною процедурою, яка охоплює багато різних факторів. Впливає на ціну характер попиту, місце турфірми, розвиненість ринку турпослуг, оцінка конкурентного середовища, обрана рекламна стратегія тощо.

Ціна туру на ринку може варіюватися від собівартості до ринкової продажної ціни. Ціна повинна враховувати всі витрати на організацію туру та його реалізацію, а також забезпечувати прибуток для розвитку туристичних послуг. Однак, важливо зрозуміти, що ціна повинна бути гнучкою, щоб відповідати конкурентним умовам ринку (як у плані якості, так і ціни) та задовольняти попит споживачів.

Страхові послуги, що надаються в рамках велотуризму, включають різноманітні варіанти страхування майна учасників туристичного руху. Ці послуги зазвичай надаються в комплексі і включають відшкодування витрат на медичне лікування, вирішення наслідків нещасних випадків та втрату особистого майна. Страхові поліси також можуть покривати збитки, заподіяні стихійними лихами та іншими непередбачуваними обставинами.

Також варто зазначити, що велопоходи розробляються виходячи із категорії складності туру. Велосипелні тури першої категорії складності зазвичай прокладаються по рівнинною частини України, при цьому керівники груп намагаються обійти траси і відвідати малі міста з цікавими природними та культурними пам'ятками у супроводженні гіда. За необхідністю група

підїжджає на поїзді до початкового пункту маршруту і планує завершення маршруту на вузловій станції.

Протяжність велопоходу першої категорії важкості зазвичай становить 260-400 км. Денний пробіг становить 45-60 км. Якщо в велопоході 3-5 категорії важкості зустрічається рівнинна ділянка маршруту, то денний пробіг становить 80-120 км.

Успішність велосипедного походу залежить від того, як вся група взаємодіє між собою. Варто зауважити, що при складанні маршруту необхідно звернути увагу на тренуваність та підготовку туристичних груп. Адже від цього залежить складність походу. Іноді в походах та вело походах не маршрут підбирають під групу, а керівник розробляє маршрут, а потім під цей маршрут підбирає групу.

На встановленню вибору маршруту впливають:

- тренуваність учасників;
- інтереси туристів;
- кількість вільних днів;
- сезон, передбачувана погода й інші фактори.

Якщо говорити, що впливає на вибір туру для туриста, то це:

1. Фізична підготовленість учасників.

Маршрут повинен бути підібраний з урахуванням рівня підготовки учасників. Наприклад, для людей з низьким рівнем фізичної підготовки може бути недоцільним обрати маршрут зі складними підйомами та спусками.

2. Місцеві погодні умови.

Маршрут повинен бути підібраний з урахуванням погодних умов, таких як дощ, сильний вітер, спека тощо.

3. Географічні особливості місцевості.

Маршрут повинен бути підібраний з урахуванням географічних особливостей місцевості, таких як гори, ліси, річки, озера тощо.

4. Історичні та культурні пам'ятки.

Маршрут може проходити через місця, де знаходяться історичні та культурні пам'ятки, що додасть велосипедній подорожі додаткову цінність.

5. Безпека маршруту.

Маршрут повинен бути підбраний з урахуванням безпеки учасників. Наприклад, маршрут не повинен проходити через небезпечні зони, де може бути велика кількість автомобільного транспорту.

6. Тип велосипедів та їх технічний стан.

Вибір маршруту може залежати від типу велосипедів, які використовуються для велосипедної подорожі, та їх технічного стану. Наприклад, маршрут може бути підбраний з урахуванням того, щоб на ньому можна було безперебійно проїхати на велосипедах з певною конструкцією та колесами.

Загалом, створення велотурів є складним процесом, який потребує багато часу та ресурсів. Однак, такі тури можуть стати великою перевагою для туристичної галузі, оскільки вони привертають увагу людей, які хочуть активно проводити свій час та насолоджуватися красою природи.

Особливості створення велотурів полягають у відборі оптимальних маршрутів, забезпеченні безпеки учасників, відповідному обладнанні та транспортуванні велосипедів, а також у забезпеченні належних умов для відпочинку та харчування.

Крім того, важливо враховувати індивідуальні потреби туристів та пропонувати різноманітні варіанти велотурів залежно від рівня їх підготовки та бажаного рівня складності маршруту.

Створення велотурів може бути вигідним інвестиційним проектом для розвитку туризму в певній місцевості, оскільки вони дозволяють привернути туристів із різних країн та регіонів. З цією метою можна сприяти побудові велосипедної інфраструктури, розвитку сервісних послуг, таких як прокат велосипедів та готелів з відповідною інфраструктурою для велотуристів.

Отже, створення велотурів є важливим елементом розвитку туризму та може сприяти залученню нових туристів та збільшенню доходів у туристичній галузі.

1.3. Велосипедний туризм у світі

Велотуризм є формою подорожей, де головний акцент робиться на пересуванні на велосипеді. Цей вид туризму пропонує найшвидший та економічний спосіб переміщення, оскільки велосипед використовує власні сили. Тому велотуризм має значну перевагу порівняно з іншими видами туризму.

Велотурист може рухатися кількаріз швидше, ніж пішохід, при цьому зберігаючи високу свободу у виборі напрямку руху. Протягом одного дня велотурист може пройти від 60 до 150 кілометрів, що дозволяє здійснювати одноденні походи до віддалених і малодоступних місць. Це відкриває можливості для дослідження і відкриття нових територій, де велосипед може бути ефективним засобом транспорту.

Велотуризм також надає можливість ближчого контакту з природою та оточуючим середовищем, дозволяючи насолоджуватися панорамними видами і відчувати прямий дотик з навколишнім ландшафтом. Він пропонує унікальний спосіб відпочинку, сприяє фізичному здоров'ю та допомагає позбутися від стресу і монотонності повсякденного життя.

Велосипедний туризм є дуже популярним видом туризму у світі. Це дозволяє людям насолоджуватися природою, відкривати нові місця і відчувати адреналін, їдучи на велосипеді. Залежно від рівня складності маршруту, велосипедні тури можуть бути відносно легкими для новачків або ж вимагати високого рівня фізичної підготовки для професійних велосипедистів.

У світі існують багато популярних велосипедних маршрутів, які відомі своєю красою і вигідними умовами для велосипедистів. Деякі з них включають в себе знамениті гірські перевали, як маршрут Париж-Брюссель, або знамениті краєвиди, як маршрут на березі Дунаю.

Багато країн звертають увагу на розвиток велосипедної інфраструктури, яка забезпечує безпечну та комфортну їзду на велосипеді. Наприклад, в Нідерландах та Данії велосипедні доріжки мають особливість, що вони розділяються від автомобільних доріг, що забезпечує безпеку для велосипедистів.

Велотуризм є універсальним засобом для підтримки здоров'я та активного відпочинку. Велосипед надає можливість подорожуючому пройти значні відстані зі значною швидкістю, дозволяючи охопити великий регіон та відвідати різноманітні об'єкти за короткий період велопоходу. Це дозволяє велотуристам відкривати нові місця, які розташовані на великій відстані один від одного. Одна з істотних переваг велотуризму порівняно з іншими видами туризму полягає в тому, що велотурист не має необхідності нести рюкзак на спині протягом декількох десятків кілометрів, оскільки цю роль виконує його двоколісний помічник - велосипед.

Перший велосипед моделі "денді-хорз" надихнув на ідею подорожей на двоколісному транспорті. Протягом часу дизайн велосипеда і його конструкція зазнали численних змін та вдосконалень. Приблизно з 1878 року велосипедний рух поширився в Великобританії, що призвело до створення клубів для велотуристів, таких як "the Cyclists' Touring Club". Ці клуби сприяли розвитку та популяризації велотуризму, залучали нових любителів активного відпочинку та подорожей на двоколісному транспорті. [21]

Завдяки своїй популярності, велосипед швидко розповсюдився по всій Європі, і в середині XIX століття з'явилися педалі, спочатку на передніх колесах, а згодом конструкція велосипедів швидко еволюціонувала: колеса ставали все більшими (навіть досягали розмірів людського зросту), а задні колеса, які забезпечували підтримку, були значно меншими, створюючи незвичайний вигляд, що отримав назву "павуки", хоча такі моделі були нестійкими та часто перекидалися, вони розвивали швидкості до 25 км/год; до кінця 1880-х років велосипеди набули вигляду, з яким ми знайомі, з однаковими розмірами коліс, і саме тоді велотуризм почав активно

розвиватися, з'явилися різні напрямки використання велосипеда, що призвело до розмаїття видів цього виду туризму наприкінці 1990-х років.

Зі зростанням популярності велосипеда в Європі та США виникла ціла промисловість велосипедного туризму, проте сам велосипед вимагає від учасників поїздки специфічних навичок: велотурист повинен володіти технікою їзди з вантажем не лише на асфальтових дорогах, а й на стежках та бездоріжжі, а головною умовою є розуміння правил дорожнього руху, які гарантують безпеку та успішну проведення велопоходу.

Велосипедні тури є одними з найпопулярніших видів рекреаційного велоспорту, який надає туристам можливість неквапливо їздити у власному темпі, досліджуючи нові райони поблизу чи далеко від цивілізації.

Перші приклади подорожей за межами міста на велосипеді з'явилися в Англії у часи вікторіанської епохи, саме тоді коли велосипеди пенні-фартинг та трицикли стали символом багатства та надали певний статус власнику даного виду транспорту. Деякі джерела вказують, що в ті роки, для прикладу, у Франції велосипед коштував від 200 до 500 франків, а щоденна зарплата робітника становила 3,3 франка.

У той час багато людей використовували велосипеди, щоб досліджувати сільську місцевість як поодинці, так із цілою групою, такі заїзди могли тривати кілька днів поспіль. Першою з таких поїздок відбувалася на початку 1869 року, коли троє друзів за 15 годин доїхали з Трафальгарської площі Лондона до міста Брайтон. З часом схожі подорожі став популяризувати журналіст, який супроводжував декілька таких туристичних експедицій, найвідомішою з них була триденна поїздка з Ліверпуля до Лондона, це була та сама група друзів яка здійснила першу подорож на велосипеді. Але також деякі історичні дані свідчать про те, що перші досвіди їзди на велосипеді були у Франції.

Згодом подорожі стали більш авантюрними, хтось почав подорожувати протягом двох років, як письменник «San Francisco Chronicle», пан Томас Стівенс, який з цієї нагоди написав статті, включені до книги на 1021 сторінці.

Першу навколосвітню велосипедну подорож у 1896 році здійснив Джон Фостер Фрейзер, який з двома друзями проїхав 19237 миль, перетнувши 18 країн за два роки та два місяці.

Наразі у світі безліч незвіданих куточків які можна відвідати за допомогою велосипеда, та також отримати насолодження неймовірною природою завдяки цьому виду транспорту. Останні декілька років велосипедні подорожі надзвичайно швидко набувають популярності. Після цього у всьому світі велоспорт став популярним, а особливо в країнах, де велосипеди було придбати простіше та доступніше (Франція, Німеччина та Сполучені Штати Америки). Вже до кінця 1890-х років велосипедні прогулянки стали не лише розвагою, та також сферою велоспорту, там люди почали змагатися стосовно відстаней і часу. Для прикладу можна навести найбільш популярні змагання які проподять у наш час це «Tour de France» була заснований у 1903 році та «Giro d'Italia» 1909 році.

Коли велосипеди подешевшали, подорожі стали розвагою не тільки для багатих аристократів, а й для простих людей (які вважали велосипеди набагато дешевшою альтернативою дорогим тоді автомобілям). Більшість істориків і спостерігачів з початку 1900-х років помітили, що популяризація велосипедів серед нижчих класів допомогла зруйнувати старі соціальні обмеження.

До 1930-х років велосипедні тури стали настільки добре спланованими та організованими, що більшість велосипедних груп подорожували за вже заздалегідь визначеними напрямками, які включали у себе вже проживання в готелях і відвідування ерізних туристичних атракцій. До того, велосипедні аксесуари стали легшими в користуванні, дозволяючи велосипедисту подорожувати на набагато більші відстані.

Вже після Другої світової війни туризм повернувся до популярності з появою гірських велосипедів , які були здатні долати всі типи місцевості. По всьому світу було створено багато нових подій, а початковий «Cyclists Touring Club» з Англії збільшився до 70 тисяч членів. Більшість клубів велосипедного

туризму організують регулярні щорічні заходи, переважно у святкові дні щоб залучити як найбільшу кількість туристів.

У більшості країнах світу велосипед є найбільш доступним, економічним, здоровим, екологічним, а також швидким і безпечним (при дотриманні умов правильної організації дорожнього руху) транспортним засобом.

Приблизно 40% населення Нідерландів та інших європейських країн використовують велосипед як засіб транспорту, а приблизно 60% велосипедних поїздок припадають на ділові цілі, з них найбільш поширеними є поїздки до місць навчання (27%). У Японії, 15% людей обирають велосипед для поїздок на роботу, у Голландії цей показник становить 50%, а в Китаї - 77%. Загалом, європейські міста мають значну кількість велодоріжок, зокрема Гельсінкі має протяжність 1300 км, Лондон - 900 км, а Париж - 341 км. Крім того, велосипед відіграє важливу роль у перевезенні малих вантажів у європейських країнах, становлячи до 40% від загального обсягу перевезень.[21]

Велотури по території Європи у більшості обирають тільки досвідчені велосипедисти які впевнені у своїх фізичних можливостях, адже відстані які повинні проходити туристи досить великі починаючи від 300 кілометрів. Дані велосипедні тури мають частіше всього переважно тематичний характер.

Наразі існує багато різних варіантів велотурів по Європі, і вони можуть різнитися за тематикою, тривалістю та складністю. Ось декілька прикладів:

1. "EuroVelo" – це мережа велосипедних маршрутів, яка охоплює понад 90 000 км маршрутів по всій Європі. Ці маршрути прокладені через красиві природні пейзажі, історичні міста та інші культурні визначні місця. Велосипедисти можуть обрати будь-який з дев'яти маршрутів, щоб досліджувати Європу на велосипеді.

2. Велотур через Піренеї - це один з найвідоміших велотурів в Європі. Маршрут проходить через гірські перевали Піренеїв, що розташовані на кордоні Франції та Іспанії. Це викликаючий тур, але

захопливі краєвиди та культурні визначні місця, такі як місто Барселона, роблять його вартий зусиль.

3. "Дзвінкий шлях" - це веломаршрут, який пролягає через кращі винні регіони Італії, такі як Тоскана, П'ємонт та Венето. Велосипедисти можуть насолоджуватися красивими пейзажами, відвідувати винні господарства, де можна спробувати вина та інші страви місцевої кухні.

4. "Рейнський веломаршрут" - це маршрут, який прокладений вздовж Рейну, однієї з найбільших річок в Європі. Велосипедисти можуть насолоджуватися красивими пейзажами, відвідувати історичні міста та села, а також знайомитися з місцевими культурними

Наразі основними центрами велотуризму в Європі є: Італія, Іспанія, Франція, Австрія, Німеччина, Швейцарія.

У Австрії існує розгалужена мережа маршрутів для велосипедистів різних рівнів складності, що свідчить про розквіт велоіндустрії в цій країні. Кожен регіон має унікальний ландшафт, що забезпечує широкий вибір велотурів, відповідно до вподобань та навичок кожного велосипедиста. Вельс, наприклад, відомий своєю добре розвиненою велосипедною інфраструктурою і проводить незабутні туристичні тури в співпраці з місцевими жителями. Цей регіон є справжнім мекою для велосипедистів, пропонуючи безліч маршрутів з низьким рівнем автомобільного трафіку. [22]

Австрія також активно підтримує велотуризм і забезпечує зручний транспорт велосипедів по всій країні. Регіональні та довгі потяги дозволяють перевозити велосипеди, хоча потрібно придбати окремий квиток на перевезення. Варто відзначити, що законодавство Австрії встановлює певні вимоги до обладнання велосипедів, включаючи два незалежних гальма, яскраве освітлення передніх і задніх фар, жовті відбивачі на педалях, а також відбивачі на спині та кожному колесі. [21]

Велосипедні тури по Франції стають все більш популярними завдяки багатому культурному спадку та розмаїттю природних пейзажів, які

змінюються залежно від регіону. Подорож на велосипеді по Франції відкриває можливість відвідати сирні ферми, виноградники, замки та насолодитися гірськими краєвидами. Мережа велосипедних доріжок та маршрутів у Франції дозволяє відправитися по існуючих маршрутах або створити власний маршрут, комбінуючи кілька з них, і це можна легко відобразити на карті. Офіційні велосипедні маршрути представлені на веб-сайті France Velo Tourisme та розроблені з метою забезпечення безпечної та комфортної їзди на велосипеді по всій території Франції.

Велотури по Італії в наші дні користуються величезною популярністю серед мандрівників. Це пов'язано з тим, що Італія має чимало привабливих місць для велосипедних прогулянок, включаючи красиві мальовничі міста, панорамні види та прекрасні ландшафти. Крім того, Італія відома своєю гастрономічною культурою, що робить її привабливою для гурманів, які люблять сполучати велопогулянки зі смачною їжею та винами.

Доломіти – це пропозиція, яка притягає в дану італійську провінцію Тренто велотуристів зі всього світу. Велика мережа трас в Італії, надає можливість для розвитку велотурів різної категорії та складності.

Найбільшою популярністю користуються поїздки в долині, де розташовано озеро Гарда – одне з найвідоміших та найбільших озер Італії. Довжина маршрутів в цьому районі складає більше 200 км велодорог, в цілому ж в регіоні налічується понад 1000 км велосипедних трас, подорожуючи по яких можна милуватися надзвичайно живописними куточками Трентино. Найбільш відомі ділянки пролягають через долини Фасса і Ф'емме, де розташовані національні парки, та маленькі селища посеред гірських масивів. Також варто зазначити велотуризм у Італії є невід'ємною частиною культури.

Найпопулярніші маршрути велотурів по Італії включають проїзд по Тоскані, Ломбардії, Венето та Апулії. Крім того, деякі туроператори пропонують велотури по Сицилії, Сардинії та островах Лагурия. Основні маршрути проходять через красиві міста Італії, такі як Флоренція, Рим,

Венеція, Мілан та інші. Велотури можуть мати різну тривалість, від кількох днів до кількох тижнів, залежно від обраного маршруту та бажаного рівня складності.

У Німеччині за даними німецького велосипедного клубу (ADCF), у 2017 році кількість німецьких подорожуючих, які користуються велосипедом, збільшилась на 16% і досягла 5.2 млн осіб. Країна має значну кількість довгих велосипедних маршрутів, їх налічується 200, які охоплюють велику частину території і позначені на інтерактивній карті веб-сайту німецького туризму. Німеччина використовує досвід Нідерландів та Данії і встановлює нові стандарти для створення велокемпінгів, більшість з яких мають хороше оснащення, а ціни залежать від наданих послуг. На сьогодні велосипед використовується у більш ніж 10% всіх щоденних поїздок у Німеччині. [6]

Якщо говорити про Іспанію ви знайдете там маршрути, що проходять в оточенні природних ландшафтів, які розраховані на будь-який рівень підготовки. Іспанія є країною з найбільшою кількістю біосферних заповідників (53), тут є 16 національних парків, а також деякі з найкрасивіших і добре розмічених маршрутів у Європі (наприклад, Шлях святого Якова, де ви можете знайти навіть безкоштовними хостелами).

У межах Іспанії присутні дані види велотурів:

- «Зелені шляхи»: понад 3 200 кілометрів старих залізничних ліній перетворено на маршрути для велосипедного туризму. Там знаходяться більше ніж 120 маршрутів на вибір, найрізноманітнішої довжини (від 1 до 100 кілометрів).

- Ґрунтові дороги на природі: у всій Іспанії ці дороги налічують понад 10 300 кілометрів. Там вам зустрінуться старі залізничні колії, канали, стежки пасту, пішохідні стежки...

Іспанія у сфері велотуризм має особливо відомі маршрути. Для прикладу:

- Шлях святого Якова: різні маршрути, які закінчуються біля собору Сантьяго-де-Компостела (Галісія), такі як Французький шлях, Примітивний шлях, Англійський шлях та інші.

- Шлях Сіда: маршрут веде через наступні регіони: Кастилія та Леон, Кастилія-Ла-Манча, Арагон та Валенсія.

- Канал Кастилії: старовинний річковий навігаційний маршрут та один із найпривабливіших маршрутів у Кастилії та Леоні.

Нідерланди відомі своєю розгалуженою велосипедною інфраструктурою, яка включає понад 30 тис. км безпечних велодоріжок і трас. Країна славиться досконалою сигналізацією на дорогах та неймовірною увагою та повагою до велосипедистів. На сьогоднішній день найпопулярнішими туристичними маршрутами є:

- Північна морська велодорога: маршрут від Гааги до Зандворта, який простягається на всю північну морську лінію та має загальну протяжність 600 км.

- Амстердамський ліс: цей ліс перевершує в розмірах навіть Центральний парк у Нью-Йорку. Тут розташовано понад 50 км плоских, широких доріг, призначених спеціально для велосипедистів.

- Вурден – Гауда: цей маршрут поєднує велосипедний туризм із гастрономічним задоволенням. Він включає відвідування молочних ферм, де виготовляють сир, та пропонує неповторний смаковий досвід.

Ці маршрути є лише деякими прикладами різноманітних велосипедних подорожей, які можна здійснити в Нідерландах. Країна відома своєю пристрасною до велосипедного спорту та подорожей, що створює незабутні враження для любителів цього виду активного відпочинку.

Більша частина Швейцарії досконало підходить для байкінгу, адже має всі умови для цього. Відвідання регіону Юнгфрау, він є відомим серед лижників, скелелазів та велосипедистів. Гросе – Шайдегг – один з найкрасивіших перевалів, який можна підкорити велосипедом, знаходиться на

висоті 1962м. Наступний маршрут це Роторн – Церматт – нескладний маршрут протяжністю 12 км без набору висоти, але зі спуском до Церматту.

В Швейцарії загальна довжина велосипедних маршрутів становить 3300 км. Велосипеди зазвичай можна орендувати на залізничних вокзалах або в спеціальних прокатних центрах, забравши їх в одному місці і повернувши в іншому. Усі маршрути мають чітку і зрозумілу систему позначень, що дозволяє легко орієнтуватися. Велосипедні доріжки для велотурів в Швейцарії часто прокладені окремо від автомобільних доріг, що сприяє зниженню ризиків дорожньо-транспортних пригод.

У країнах Азії також існує велика кількість ресурсів та розвинута велосипедна інфраструктура.

Один з найцікавіших та незвичайних маршрутів за своєю технічною складністю та популярністю - "The Friendship Highway" - знаходиться у Китаї. Цей маршрут, який простягається на 800 кілометрів від міста Лхаса в Тибеті до кордону з Непалом, привертає увагу любителів гірського велосипедного спорту. Висота над рівнем моря на цьому маршруті досягає 5220 метрів, а з перевалу Гьяцо Ла, при ясній погоді, відкривається неймовірний вид на гору Еверест.

Маршрут "The Friendship Highway" призначений для фізично підготовлених туристів, оскільки його умови відносяться до високої категорії складності. Відстань між містами на маршруті вимагає детального планування поїздки. Кульмінацією маршруту є найдовший у світі спуск з перепадом висот в 3500 метрів, який характеризується численними крутими поворотами.[25]

У Австралії велосипед є чудовим засобом поєднання приємне з корисним. Дороги в Австралії чудово пристосовані для велосипедистів: і в містах, і на швидкісних трасах, для них виділені спеціальні смуги. Найпопулярнішим із велосипедних маршрутів по Австралії – це шлях, який розпочинається в місті на материка - Сідней. Подорож проводиться через Мельбурн, Джелонг і Аделаїду. Даний маршрут дозволить побачити багато цікавих і незвичайних місць континенту: Велику океанську дорогу, Великий

Вододільний хребет, рівнину Налларбор, що є південною частиною пустелі Вікторія, ліси з твердолистих чагарників і гігантських евкаліптів.

Наразі багато міст беруть до уваги цікавість людей до велосипеду і будують відповідну інфраструктуру та розширюючи можливості пристосування велосипеда, як повсякденного виду транспорту тим самим покращуючи рух містом.

У більшості цивілізованих країн, велосипед є популярним засобом транспорту. Урбаністи розробляють спеціальні велосипедні інфраструктури, встановлюють велопарковки, пропонують прокат велосипедів та проводять кампанії щодо безпеки велосипедистів на дорозі.

Розвиток велосипедного життя має багато переваг. Він зменшує використання автомобілів, що сприяє зменшенню забруднення навколишнього середовища та шуму в місті. Крім того, велосипедний рух сприяє здоровому способу життя, оскільки це фізична активність, яка покращує здоров'я серця та легень.

В цивілізованих країнах, де велосипедний рух розвивається, також проводять різні заходи для підтримки велосипедистів. Наприклад, у Данії, Нідерландах та Швеції проводять кампанії щодо безпеки велосипедистів, покращують інфраструктуру для велосипедистів та встановлюють велопарковки. У цих країнах велосипедний рух розвинутий настільки, що він є одним з головних засобів транспорту, і на ньому їздять як молодь, так і дорослі люди.

Багато цивілізованих країн приділяють значну увагу розвитку велосипедної культури, і вони ініціюють різні заходи для просування велотуризму. Наприклад, у місті Копенгаген була заснована компанія, яка займається вивченням розвитку велотуризму у різних країнах світу. Вони розробили індекс, який використовується для оцінки рівня розвитку велосипедної інфраструктури.

Цей індекс оцінює різні фактори, включаючи параметри вуличного ландшафту, які оцінюються за шкалою від 0 до 4 балів. Високі оцінки

присуджуються містам, де велосипедисти мають високий рівень безпеки завдяки розділеній велосипедній інфраструктурі та великій мережі велосипедних доріжок, які охоплюють значну частину міста.

У більшості країнах світу велосипед серед населення є найпопулярніший засіб пересування. Велосипед в мегаполісі чудовий засіб пересування який дозволить вам уникнути пробок, попіклуватись про стан здоров'я, та заощадити кошти.

Розвиток велоінфраструктури в світі є актуальною темою, оскільки все більше людей вибирають велосипед як засіб транспорту. У світі існує кілька напрямків розвитку велоінфраструктури, які полягають у покращенні безпеки велосипедистів, розвитку велопрокату та забезпеченні зручних велосипедних шляхів.

Велотуризм став актуальною темою у світі, і в багатьох країнах з'явилися популярні велосипедні маршрути, окремі від автомобільних доріг. Ці шляхи забезпечують безпеку для велосипедистів, оскільки вони можуть їздити без конфліктів з автомобільним рухом. Крім того, вони сприяють зменшенню заторів на дорогах, оскільки велосипедисти не заважають автотранспорту.

В деяких країнах велопрокат стає все більш популярним, надаючи можливість людям орендувати велосипеди на декілька годин або навіть на кілька днів. Це дозволяє індивідуальним туристам та місцевим мешканцям відкривати нові місця та експериментувати з маршрутами на велосипеді. Велопрокат відкриває широкі можливості для велосипедного туризму, дозволяючи зручно досліджувати міста, поблизу розташовані пам'ятки та природні красоти. Це також є зручним варіантом для тих, хто не має власного велосипеда або не хоче турбуватися про його транспортування.

Також у світі розвивається використання велосипедів як засобу доставки їжі та інших товарів. У деяких містах є компанії, які спеціалізуються на доставці їжі на велосипедах. Це допомагає зменшити використання автомобілів для доставки товарів та послуг.

В сучасному світовому туризмі активний відпочинок стає все більш популярним, а велотуризм займає особливе місце серед різних форм активного відпочинку. Все більше людей обирають велотуризм, оскільки цей вид подорожей дозволяє не лише насолоджуватися природою та відкривати нові місця і культури, а й сполучається з активним фізичним навантаженням та здоровим способом життя.

Велотуризм відкриває необмежені можливості для дослідження та відкриття нових місць. Відправляючись у подорож на велосипеді, туристи мають змогу дістатися до віддалених та захоплюючих місць, змінювати маршрути під свої потреби та відкривати нові перспективи. Це відкриває унікальну можливість насолодитися природою, культурою та традиціями різних регіонів.

Однією з вагомих переваг велотуризму є можливість взаємодії з місцевими жителями та їх культурою. Велосипед дозволяє туристам ближче підійти до місцевого способу життя, відчувати атмосферу місцевих селищ та зайнятися культурним обміном. Це сприяє взаєморозумінню та обміну досвідом між різними культурами.

Участь у велотуризмі також має позитивний вплив на здоров'я та фізичну форму. Їзда на велосипеді активно залучає м'язи тіла, поліпшує витривалість та допомагає спалювати калорії. Це сприяє розвитку сили, згуртованості та координації рухів. Велотуризм є ефективним способом активного відпочинку, який сприяє підтримці здорового способу життя та загартовує організм.

Загалом, велотуризм є прекрасним способом поєднати відпочинок, пригоди, культурне відкриття та підтримку здорового способу життя. Він надає альтернативу традиційному туризму та заробляє все більше прихильників по всьому світу. Велосипед стає інструментом для відкриття нових горизонтів і насолодження неперевершеними враженнями від подорожей.

У зв'язку з цим, в Україні з'являється необхідність створення веломаршрутів європейського рівня на всій її території. Це дозволить

привернути увагу туристів, які зацікавлені в активному відпочинку, до нашої країни. Велосипедний туризм відкриває безліч можливостей для розвитку туристичної інфраструктури, стимулює розвиток малих міст та сільських територій, а також сприяє популяризації нашої природної краси та культурного спадку.

У загальному можна сказати, що зрівнявши з іншими видами туризму, велосипедний туризм він має свої переваги та недоліки. Однією з його основних переваг є низька вартість, що робить його більш доступним для більшої кількості людей. Крім того, велосипедний туризм дозволяє більш повноцінно відчувати навколишнє середовище, бути ближче до природи та місцевої культури.

Однак, велосипедний туризм також має свої недоліки, зокрема, він може бути досить вимогливим до фізичної підготовки, а також може бути пов'язаний з ризиком травм та нещасних випадків на дорозі.

Загалом, велосипедний туризм займає своє місце серед інших видів туризму та активного відпочинку, і він може бути цікавим вибором для тих, хто любить спорт, природу та культуру. Однак, для розвитку велосипедного туризму необхідно забезпечити належну велоінфраструктуру, безпеку на дорогах та сприяти створенню та розвитку велотуристичних маршрутів.

Роблячи висновок, можна сказати, що велосипедний туризм займає важливе місце серед інших видів туризму, і має великий потенціал для подальшого розвитку.

Велосипедний туризм може бути як спортивною діяльністю, так і видом відпочинку, і приваблює людей різного віку та рівня підготовки. Велосипедний туризм дає можливість людям насолоджуватися красою природи, пізнавати культуру та історію різних регіонів та знайомитися з новими людьми.

Також важливо зазначити, що велосипедний туризм є екологічно чистим видом туризму, оскільки не забруднює довкілля і не спричиняє шкоду природі.

Будівництво велоінфраструктури сприяє зменшенню використання автомобілів, що також позитивно впливає на екологію.

У сучасному світі зростає інтерес до здорового способу життя та активного відпочинку, тому велосипедний туризм може стати однією з ключових складових туристичної індустрії. Необхідно працювати над подальшим розвитком велосипедної інфраструктури та пропагуванням велосипедного туризму серед населення, щоб він став доступним для якомога більшої кількості людей

РОЗДІЛ II. Велосипедний туризм в Україні

2.1. Історія та аналіз стану велосипедного туризму на сьогодні в Україні

Велосипедний туризм широко поширюється та набуває популярності в багатьох країнах, оскільки люди все більше цінують його переваги. Основними причинами цього є бажання піклуватися про своє здоров'я, випробувати свої фізичні сили та виявити свої можливості, а також зекономити кошти на транспорті. Незважаючи на те, що в Україні велотуризм ще не досяг масової популярності, цей вид активного відпочинку має великий потенціал для розвитку. Однією з головних перешкод є відсутність належної інфраструктури та недостатні фінансові ресурси для будівництва нових велосипедних доріжок. Проте, в Україні існують значні можливості для подальшого розвитку велотуризму. Зокрема, наявність розмаїтих природних ресурсів та зростання зацікавленості волонтерів у формуванні велосипедних асоціацій та гуртків.

Велосипедний туризм є одним зі способів активного відпочинку та здорового способу життя, який стає все більш популярним у світі, включаючи Україну.

Історія велосипедного туризму в Україні сягає початку 20-го століття, коли велосипед став доступним для широкої громадськості. У 1920-х роках велосипедний туризм став популярним серед молоді, яка організовувала велопоходи та велопробіги в Карпати та інші гірські регіони.

Зараз в Україні є багато велосипедних маршрутів, які пролягають через красиві місця та природні пам'ятки. До найпопулярніших веломаршрутів в Україні належать:

- "Західний Буг" - маршрут, який пролягає вздовж річки Західний Буг від Луцька до Південної Бугу. Цей маршрут пройшовся через красиві ліси та природні пам'ятки, включаючи парк "Межигір'я" та каньйон річки Буг.

- "Карпатський Євробайк" - маршрут, який пролягає через Карпати від Івано-Франківська до Ужгорода. Цей маршрут пройшовся через красиві гірські ландшафти та природні пам'ятки, включаючи гори Говерла та Петрос.

- "Львівський замковий" - маршрут, який пролягає вздовж замків та палаців на заході України. Цей маршрут пройшовся через красиві міста та історичні пам'ятки, включаючи замки Олеського та Подільського.

Неабияке значення в розвитку велосипедного туризму відіграли перші велосипедні змагання, які відбулися в Парижі у 1869 році. Під час цих змагань учасники проїжджали відстань близько 120 кілометрів на дерев'яних велосипедах, відомих як "кісткотруси". Переможець гонки досяг середньої швидкості практично 11 кілометрів на годину, що було вражаючим результатом на той час.

Наприкінці XIX - на початку XX століття велосипедний спорт та туризм стали повноцінними галузями спортивно-оздоровчої рекреаційної діяльності. Велотуризм почав набувати популярності серед людей, які шукали спосіб активного відпочинку, насолоджувалися красою природи та прагнули пізнавати нові місця на двох колесах. Велосипеди стали зручним транспортним засобом, що дозволяв долати великі відстані, досліджувати віддалені куточки та насолоджуватися свободою руху.

Згодом велотуризм розвивався разом з прогресом велосипедної технології та вдосконаленням інфраструктури. Утворилися спеціалізовані маршрути, велосипедні доріжки та велосипедні мережі, що забезпечували безпеку та комфорт велосипедистів. Велотуризм став популярним не тільки серед спортсменів, але й серед звичайних людей, які оцінили його переваги у ВУ матеріалах українських часописів збережено інформацію, що перші «Спілки велосипедистів-аматорів» були засновані в Харкові, Севастополі та Одесі у 1887 році, а от у столиці, у Києві тільки через п'ять років - у 1892 р. Розпочинаючи із тих часів були зльоти та занепади у велосипедному русі в Україні, але найбільшого поширення велосипедний туризм набув у Радянські часи. Перші секції велосипедного туризму при клубах та підприємствах почали з'являтися у 50-ті роки.

В історії велотуризму в Україні важливу роль відіграла поява перших комісій велосипедного туризму у різних містах. У 1969 році Клуб туристів

Харкова створив першу комісію велосипедного туризму. Протягом кількох років такі комісії з'явилися і в інших містах, таких як Житомир, Донецьк, Запоріжжя, Київ, Дніпропетровськ, Сімферополь, Одеса та інші. На початку свого існування головна комісія велосипедного туризму працювала у Харкові, але у 1981 році вона була переміщена до Києва.

У 1979 році в Харкові відбулися перші республіканські змагання з техніки велосипедного туризму в Україні. У 1960-х роках велотуристичні секції та гуртки вже були засновані у Харкові та інших містах, а в 1970-х роках вони почали з'являтися у Житомирі, Донецьку, Запоріжжі, Таллінні, Латвії. Саме ці райони стали центрами велотуризму, де проводилися змагання та функціонували школи велотуристичної підготовки. Також саме тут почали організовуватися походи вихідного дня та багатоденні поїздки. Велотуристи з цих міст активно відвідували нові велотуристичні райони і розробляли нові форми велосипедних заходів. [14]

А от у культурній столиці України у Львові велорух як масове явище існує з кінця ХІХ століття. Вперше велосипед побачили львів'яни на своїх вулицях незадовго після його винайдення — в кінці квітня 1867 року, на 2 роки швидше, ніж він з'явився у Києві.

Перший велосипед привіз із Парижу Міхал Мрозовський. Самі перші велосипеди були доволі дорогим задоволенням, адже коштували 600 франків (на цю суму у французькій столиці можна було харчуватися півтора року). Цінна покупка пана Міхала не потішила, адже їздити він так і не навчився на велосипеді, постійно падав, і тому подарував даний двоколісний транспорт спортивному товариству «Сокіл».

У Львові спочатку велосипеди називали "кола", а їх власників - "колістами". Пізніше вживалось слово "біцикл" для позначення велосипеда, а їх водіїв називали "циклістами". У 1910-х роках поширився термін "ровер", походячи від англійської фірми, яка виробляла популярні велосипеди на Західній Україні.

Популярність велосипедів та велоподорожей швидко зростає, і вже в 1886 році у Львові було засновано "Львівський Клуб Циклістів" (ЛКЦ). Цей клуб став першим велосипедним клубом в Україні та одним з перших в Європі. За шість років до 1892 року до ЛКЦ приєдналися 236 учасників. Велосипедний клуб також був дуже популярним серед студентів Львівської політехніки. Відділ велосипедного спорту при спортивному товаристві "Сокол" також мав велику кількість прихильників. У 1893 році в ньому налічувалося майже сто велолюбителів. [9]

У травні 1886 року у Львові виник перший велопрокат, що давав людям можливість орендувати велосипеди для їзди. Це свідчило про зростаючу популярність велосипедів у місті. Додатково, 6 травня 1893 року у Львові була відкрита перша веломайстерня. Цей день був важливим, оскільки механік Александр Заячківський створив першу ремонтну майстерню для велосипедів на Львівщині. Це свідчило про значну кількість велосипедистів у місті та потребу в професійному обслуговуванні їхніх транспортних засобів.

З поширенням велосипедів почав розвиватися і велосипедний спорт. Часто проводилися велосипедні змагання. У 1894 році в Львові був представлений перший велосипедний проект європейського рівня - спортивна траса для коловців довжиною 400 метрів, яка обходила легкоатлетичний стадіон і відповідала міжнародним стандартам будівництва таких споруд. Ця траса визнавалася одним з найкращих досягнень країни і була неперевершеною у Галичині до кінця століття.

У тому ж році в Львові був опублікований ілюстрований "Підручник для велосипедистів", який був авторством Казимира Хеммерлінга, засновника гуртка любителів велоспорту при львівському "Соколі", та Віктора Бергера, власника велосипедної крамниці на вулиці Академічній, який спонсорував видання підручника. Цей посібник став корисним джерелом інформації для велосипедистів.

Таким чином, велосипеди у Львові здобули значну популярність у другій половині XIX століття, перетворившись з простого засобу пересування на новий вид спорту.

Зростаюча кількість велосипедистів у Львові призвела до нових вимог щодо розвитку установ, підприємств та житлового будівництва. Першим в Галичині "Крайовий банк у Львові" організував приміщення для велосипедів своїх клієнтів та працівників.

З поширенням велосипедів як необхідної частини міського руху, органи влади все частіше вводили регуляції дорожнього руху з урахуванням нових учасників. 10 серпня 1898 року були випущені "Правила їзди на колі на території м. Львова". Уже на початку XX століття на один автомобіль у Галичині припадало 50 велосипедів.

Перша концепція розвитку велоінфраструктури у Львові та в Україні була представлена під назвою "Програма першої стадії розвитку велосипедної мережі та відповідної інфраструктури у Львові у 2011-2019 роках". У 2015 році Львів став першим містом в Україні, де запровадили систему громадського велопрокату. На 2017 рік муніципальна мережа велопрокату у Львові налічувала 140 велосипедів та 24 станції прокату. [15]

Якщо йдеться про велорух у Києві, то він існує з 1869 року, коли мешканці міста вперше побачили велосипеди на вулицях Києва. Вже навесні 1869 року в Києві на вулиці Пушкінська (Євгена Чикаленка) мешканці побачили «нечисту силу». Усі жителі міста були впевнені, що це саме «він», в людській подобі з пересувався вулицею на колесі. Про це було написано в газеті «Друг народа». Саме тоді дана стаття і стала першою згадкою про київських велосипедистів.

У 1887 році в Києві було більше 200 осіб, які володіли велосипедами. Однак їм дозволялося кататися тільки за межами міста, щоб не налякати місцевих мешканців. У наступному році, 1888, Міська Дума прийняла рішення дозволити велосипедистам кататися по Центральній алеї Царського саду. Проте жінкам було заборонено їздити на велосипедах аж до 1895 року, коли

їм було дозволено кататися по Києву за умови, що вони мали письмовий дозвіл від канцелярії губернатора. Слід зазначити, що велосипеди могли собі дозволити тільки багаті мешканці Києва, які швидко розпочали їздити по всьому місту, підкупуючи поліцейських хабарями.

Наприкінці 1880-х років викладачі 5-ї київської гімназії почали використовувати велосипеди для подорожей з дому на роботу. У Києві функціонувало «Суспільство київських велосипедистів-аматорів». У 1892 році міська рада офіційно дозволила велосипедистам кататися по всьому місту. Саме в цей час були затверджені перші правила дорожнього руху для велосипедистів під назвою «Про порядок їзди містом на велосипедах». Ці правила дорожнього руху для автомобілів з'явилися значно пізніше. Вже в 1912 році у Києві з'явилися патрульні на велосипедах.

У серпні 1913 року на Спортивній олімпіаді в Києві особлива увага була приділена веломотоциклетному пробігу, який був запланований на 23 серпня о 3 годині ранку. Велосипедисти стартували у групах по чотири особи з інтервалом в три хвилини. У Янівці, під час маршруту в Чернігів, кожен учасник повинен був особисто підписати контрольний лист, щоб підтвердити, що вони пройшли всю дистанцію.

Статут змагання передбачав установа двох прихованих контрольних пунктів на трасі. За протоколами Київської олімпіади було зафіксовано, що з п'ятнадцяти велосипедистів, які брали участь у змаганнях, до фінішу дійшло лише шість осіб. Першим серед них був представник з Риги, а киянин посів четверте місце у гонці на 240 кілометрів.

Уже 6 травня 1986 року розпочався перший "радянський" етап 39-го міжнародного Велопробігу Миру у Києві, всього через десять днів після аварії на Чорнобильській АЕС, коли радіаційний фон у місті перевищував норму в 500 разів. Незважаючи на це, після традиційного першотравневого параду на Хрещатику, де відбувся старт, тисячі киян вийшли підтримати спортсменів на цьому спортивному святі.

У столиці був проведений мітинг, який був відкритий головою Київського міськвиконкому Валентином Згурським. Організатори заходу ретельно прикрасили вулиці прапорцями й рядами піонерів, які вітали спортсменів. Незважаючи на все, годинники були увімкнені вчасно, велосипедисти проїздили вулицями міста, а журналісти весело звітували про подію, не підозрюючи, що місто було піддане могутній радіаційній атаці. Цей трагічний інцидент, пов'язаний з наслідками Чорнобильської катастрофи, стався з мовчазної згоди не тільки місцевої влади в Києві, але й кремлівських чиновників.

Мультиденний велосипедний пробіг, пролягаючий через Київ, Варшаву, Берлін та Прагу на відстані 2138 кілометрів, відрізнявся від попередніх подібних заходів. По-перше, цей пробіг був вперше організований в СРСР, що мало велике символічне значення. А по-друге, його ціллю не було просто пронести мирне послання, як у минулому, але він мав більш принципову мету.

Сьогодні в Києві організаційними питаннями розвитку велосипедного руху займається Громадська організація «Асоціація велосипедистів Києва» (АВК). Ця організація була заснована у 2008 році і наразі налічує понад 6000 активних учасників. Їхні зусилля спрямовані на популяризацію велосипедного транспорту та створення умов для безпечної їзди на велосипеді в місті. АВК працює над різноманітними ініціативами, спрямованими на покращення інфраструктури, проведення навчальних заходів та акцій, а також лобіювання інтересів велосипедистів на муніципальному рівні.

Дана громадська організація "Асоціація велосипедистів Києва" (АВК) має декілька значних досягнень у розвитку велосипедного руху в Києві:

1. Створення веломаршрутів: АВК допомагає міській владі у визначенні і розмітці веломаршрутів, які зручні для велосипедистів. Наприклад, веломаршрут "Подільська круїзна лінія" пролягає вздовж набережної Дніпра і з'єднує багато визначних місць у Києві.
2. Розвиток велопарковок: АВК виступає за створення безкоштовних велопарковок в центрі міста та біля важливих об'єктів

інфраструктури. Наразі в місті є більше 30 велопарковок, але це число постійно збільшується.

3. Популяризація велосипедного руху: АВК організовує велопоходи, велопробіги та інші заходи, що допомагають популяризувати велосипедний рух та сприяють формуванню велосипедної культури в місті.

4. Взаємодія з міською владою: АВК активно співпрацює з міською владою та іншими громадськими організаціями, щоб сприяти розвитку велосипедного транспорту в Києві. Наприклад, АВК була залучена до розробки Програми розвитку велосипедного транспорту у місті на 2018-2025 роки.

5. Поліпшення безпеки велосипедистів: АВК виступає за розбудову мережі велодоріжок та захист велосипедистів на дорогах міста. В рамках цієї діяльності, АВК проводить навчання велосипед.

Головними цілями даної організації є створення зручної та безпечної велосипедної інфраструктури у столиці та околицях, також самої популяризація велосипеда як виду транспорту. Асоціація велосипедистів Києва є організатором та співорганізатором різноманітних велоподій, заходів, велопробігів.

Громадська організація «Київ — Велосипедне місто» - це некомерційна організація, заснована у 2010 році з метою популяризації велосипедного транспорту в Києві та покращення умов для велосипедистів у місті.

Головною ціллю організації є впровадження велоінфраструктури в Києві, такої як велодоріжки, велопарковки, велопрокати та інші. До того, головним завданням організації є популяризація велосипедного транспорту та велосипедного способу життя, а також проведення велосипедних заходів, таких як велопробіги та велопоходи.

За роки своєї діяльності, громадська організація «Київ — Велосипедне місто» зробила значний внесок у розвиток велосипедного транспорту в Києві. Вона брала участь у створенні та реалізації ряду проектів з

велоінфраструктури, таких як мережа велодоріжок та велопарковок, велопрокат та інші.

Організація активно співпрацює з міською владою та іншими громадськими організаціями, щоб сприяти розвитку велосипедного транспорту в Києві. Також вона проводить велосипедні заходи, які допомагають популяризувати велосипедний спосіб життя та відпочинку у місті.

Загалом, громадська організація «Київ — Велосипедне місто» є важливим гравцем у розвитку велосипедного транспорту в Києві та допомагає зробити місто більш доступним та приємним для велосипедистів

Також громадська організація «Київ — Велосипедне місто» щороку проводить дослідження зі збору даних про розвиток велосипедної інфраструктури міста, разом з міською ініціативою реалізували проєкт муніципальної веломапи Києва також було розроблено кишенькові брошури з ПДР для велосипедистів та посібник з облаштування велопарковок, упорядкували на основі державних стандартів та норм, інструмент оцінки велосипедної інфраструктури. Учасники організації активно займаються розвитком велосипедної інфраструктури міста, проводять консультації з комунальними підприємствами, проєктні організації та приватні підприємства з головних питань облаштування велоінфраструктури та встановлення велосипедних парковок.

Одним з основних стратегічних планів Громадської організації «Київ — Велосипедне місто» є розвиток велоінфраструктури в Києві. Організація ставить перед собою завдання покращення умов для велосипедистів у місті, а також збільшення кількості людей, які користуються велосипедом в якості транспорту.

Для досягнення цієї мети ГО «Київ — Велосипедне місто» зосереджує свою увагу на таких напрямках діяльності:

1. Розвиток велодоріжок. Організація веде активну роботу з міською владою та іншими організаціями з метою створення нових велодоріжок у місті, а також розширення та реконструкції існуючих.

2. Створення велопарковок. Організація сприяє розбудові велопарковок на громадських місцях, таких як станції метро, торгові центри, парки та інші місця, де є потреба у безпечному зберіганні велосипедів.

3. Проведення велосипедних заходів. ГО «Київ — Велосипедне місто» регулярно організовує велопробіги, велопоходи та інші заходи з метою популяризації велосипедного способу життя та відпочинку.

4. Залучення громадськості. Організація працює з громадськістю, залучаючи її до роботи з популяризації велосипедного способу життя та вимагаючи від міської влади покращення умов для велосипедистів у місті.

5. Створення мережі велодоріжок у Києві. Організація пропонує розробити концепцію мережі велодоріжок, яка б охоплювала всі райони міста та забезпечувала безпеку та комфорт велосипедистів.

Одним з основних стратегічних планів Громадської організації «Київ — Велосипедне місто» є розвиток велоінфраструктури в Києві. Організація ставить перед собою завдання покращення умов для велосипедистів у місті, а також збільшення кількості людей, які користуються велосипедом в якості транспорту.

Також варто додати завдяки даній організації відбулися певні стратегічні роботи з владою Києва:

- велосипедний транспорт внесено у Стратегію розвитку міста Києва до 2025 року;

- внесено велосипедні зміни до генерального плану Києва до 2025 року;

- збудовано і відкрито відокремлені велодоріжки на вулиці Здолбунівській, проспекті Бажана, також було розпочато будівництво велодоріжки на проспекті Перемоги;

- було відкрито 50 громадських велостоянок по місту, які мають доволі зручну конструкцію і рекламують велосипед як вид транспорту;

- в столиці у 2011 році було встановлено перший велосипедний світлофор;

- у 2012 році було розпочато кампанію соціальної реклами велосипедного транспорту;

- вже за участі німецьких експертів-планувальників з організації VCDB розроблено велосипедну схему для Дарницького району Києва — проект «Старт».

Також завдяки даній асоціації відбувся вплив на велорух по всій Україні:

- З 2009 року проводяться щорічні конференції «Велофорум», вже з 2011 АВК є їхнім головним організатором;

- була ініційована з 2011 року системна робота з розробки та внесення змін до будівельних стандартів України з метою зробити можливим проектування зручної і безпечної велосипедної інфраструктури;

- того ж року було запущено проект «Інфоцентр велотранспорту»;

- експерти АВК вже з 2013 року допомагають меріям інших українських міст планувати та створювати велосипедну інфраструктуру.

Також організація мала співпрацю на міжнародному рівні

- у 2009 році АВК стала членом Європейської федерації велосипедистів (ECF) – це є найбільша у світі велосипеда організація, яка об'єднує майже 50 велоорганізацій.

- завдяки співпраці з ECF, вже у 2013 році АВК було визнано однією з найуспішніших молодих велоорганізацій в Європі, з двома організаціями з Польщі та Італії.

- З 2012 АВК працює над створенням української частини європейської туристично веломережі «EuroVelo».

Отже, необхідно відзначити, що велосипедна інфраструктура в Україні потребує покращення. Багато доріг мають поганий стан покриття, відсутність велосипедних доріжок та відсутність велопарковок у багатьох містах. Це ускладнює розвиток велотуризму в країні та зменшує його безпечність.

Якщо говорити у загальному, необхідно враховувати той факт, що велосипедний туризм не є дешевим видом відпочинку, тому не всі можуть собі дозволити такий вид активного відпочинку.

Загалом, можна стверджувати, що велосипедний туризм в Україні має потенціал для подальшого розвитку, однак необхідно зробити більше зусиль у плані поліпшення велосипедної інфраструктури та забезпечення безпеки велосипедистів на дорогах.

2.2. Сучасні тенденції розвитку велотуризму в Україні

Велотуризм є однією з найбільш популярних форм активного відпочинку в Україні. Нижче описані деякі з сучасних тенденцій розвитку велотуризму в Україні:

1. Розвиток велосипедних маршрутів.

З кожним роком в Україні з'являється все більше велосипедних маршрутів, які охоплюють різні частини країни. Ці маршрути можуть бути зведені з різних елементів: лісових доріжок, віддалених сільських доріг, асфальтованих доріг та інших.

2. Розвиток велосипедних готелів та гостьових будинків.

Все більше готелів та гостьових будинків в Україні пропонують велосипедистам спеціальні зручності, такі як прокат велосипедів, безкоштовне зберігання велосипедів та інші.

3. Популяризація велосипедного спорту.

З'являється все більше велосипедних команд та клубів, які залучають як професійних велосипедистів, так і любителів. Ці клуби організують

В Україні поступово почали замислюватися стосовно над створенням велосипедної інфраструктури, яка була б розвинена не у певних місцевостях,

а скрізь та включала в себе не тільки велосмути або ж велодоріжки, а й комфортабельні стоянки, в тому числі і перехоплюючі. Саме тому був розроблений та був затверджений певний перелік спеціальних норм, які вступили в силу 1 вересня 2018 року.

Згідно з даним документом, велодоріжки та велосмути необхідно облаштовувати на територіях житлових і промислових районів, комунально-складських зон, а також на магістральних вулицях безперервного та регульованого руху, вулицях місцевого значення, селищних та сільських дорогах. Для того щоб стало більше велодоріжок і велосипедистів, місцевій владі необхідно більш серйозніше та комплексно підходити до даного питання і створювати належну велоінфраструктуру вже зараз.

Декілька років тому в усіх великих містах України були створені «Концепції розвитку велосипедної інфраструктури» у Львові, Одесі, Києві, Харкові, Миколаєві, Вінниці, Дніпрі. Наразі розвиток велоруху є актуальним, але для того щоб велосипед став одним з видів міського транспорту, всі наші міста мають надавати плани розвитку для цього.

Вже у Київській міській державній адміністрації презентували Концепцію розвитку велоінфраструктури столиці. Згідно зі даною Стратегією розвитку Києва до 2025 року, 10% всіх поїздок мають здійснюватися велосипедним транспортом. Завдяки збудованій цілісній велосипедній інфраструктурі це дозволить місту зменшити затори на дорогах, та знизити рівень шкідливих викидів у атмосферне повітря. Наразі асоціація велосипедистів Києва створила карту для майбутніх велодоріг, яка була включена до програми створення велодоріжок.

Нажаль дана програма була реалізована лише частково, було створено лише п'ять невеликих велодоріжок (просп. Бажана, вул. Здолбунівська, Дніпровська набережна, просп. Григоренка, просп. Перемоги).

Завдяки співпраці з німецьким суспільним рухом при участі України в GIZ та Асоціації велосипедистів Києва, було розроблено іншу нову програму яка носить назву - «Міська цільова програма облаштування і розвитку

велосипедної інфраструктури у місті Києві на 2015- 2019 роки». Але й цього разу програма подана АВК не отримали фінансування від місцевої влади, і вже у 2017 році цю концепцію замінили на нову «Концепція розвитку велосипедної інфраструктури у місті Києві». Дана концепція розрахована до 2025 року, і включає не тільки план по розвитку веломаршрутів і велопаркінгу, станції прокату, але і інтеграцію велосипедних маршрутів до системи міського транспорту.

Наразі у столиці наявні велосипедні доріжки на проспекті Миколи Бажана (довжина 6 км, ширина 1.5 м), велодоріжка на вулиці Золбунівській і Дніпровській набережній (3,5 км та 5 км), велодоріжка на Русанівській набережній, велодоріжка від Троєщини до Європейської площі (довжина 22 км) – поки найбільш успішний маршрут, велодоріжка біля парку Дружби народів, велодоріжка на пр. Перемоги, велодоріжка на Оболонській набережній (1,5 км), велодоріжка на вул. Драгомирова (довжина 1 км), велодоріжка на вулиці Волгоградській (500 м).

А вже до 2040 року загальна протяжність велодоріжок у Києві має становити 1185 кілометрів. Це передбачає план розвитку велосипедної інфраструктури міста, оприлюднений Інститутом Генерального плану міста Києва.

Рекордсменом вважається по велосипедним доріжкам України можна сказати, що Львів.

Ще у 2011 року у Львові було прийнято програму розвитку веломережі Львова. Відповідно з якою за 9 років повинні побудувати 268 км велодоріжок. Того року місто активно готувалося до Євро-2012, тож за наступні два роки збудували всього 9км, замість 120 запланованих. Але надалі темпи будівництва збільшилися. Саме завдяки активності з боку львівської асоціації велосипедистів та радника мера. Вони й стали авторами проекту розвитку велоінфраструктури «Велолев» з чіткою схемою розвитку мережі. На 2018 рік в місті маєтись 100км. вело доріг, 24 муніципальні станції «Nextbike» і більше

300 велопарковок. Також завдяки активістам відкриваються тематичні заклади для велосипедистів.

Протягом 2020 року були збудовані велосипедні доріжки на вулицях Курмановича та Хуторівці. По завершенні головних робіт з реконструкції вулиці Степана Бандери у місті з'явилося ще близько кілометра велосмуг з кожного боку вулиці.

Вже у вересні 2021 року Виконавчий комітет Львівської міської ради прийняв та затвердив рішення стосовно розвитку велосипедної мережі. Результатом мав стати проєкт про затвердження Програми розвитку велосипедної мережі та інфраструктури Львівської міської територіальної громади до 2030 року. Даний проєкт також передбачав рішення стосовно 14 невеликих проєктів, які мали дозволити з'єднати існуючу велосипедну мережу.

В 2022 році розпочали створення велосмуги та велокоридору на вул. Лазневій, що є ще однією ланкою для з'єднання велодоріжок на проспекті Свободи з велодоріжками на Зерновій та Куліша.

Наразі у Львові присутні безперервні велодоріжки якими можна доїхати від центру міста через вулиці Зернову, Куліша, проспекта Чорновола, Липинського, Хмельницького аж до виїзду з міста. Після завершення будівництва велодоріжок на Чорновола та Варшавській можна буде доїхати з центру міста через вулиці Зернову, Куліша, просп. Чорновола, Варшавську, Заозерну, Замарстинівську аж до смт. Брюховичі, де крім цього є свої веломаршрути через лісопаркові зони. Також велодоріжки на Чорновола планують сполучити з велодоріжкою на Богдана Хмельницького біля Галицького перехрестя через вулиці Мазепи та Грінченка, для яких вже є готові проєкти реконструкцій, що передбачають велосмуги.

Найкраще розвинута велоінфраструктура в північному районі Львова. Найгірше — в районі Левандівка, саме тому в 2019 році розробили проєкт побудови велосипедних доріжок на вулиці Сяйво.

У місті Одеса розвиток велосипедної інфраструктури відбувається, але на досить повільних темпах. Хоча існують успішні спроби самоорганізації велолюбителів, прогрес у сфері інфраструктурних рішень є обмеженим.

Зацікавленість у розвитку велосипедної інфраструктури в Одесі з'явилась у 2013 році. Тоді був затверджений проект "Розвиток молодіжного спорту, велосипедного руху і облаштування велосипедної інфраструктури в місті Одеса на період 2013-2018 років". У 2015 році до плану було додано 8 нових маршрутів.

З 2018 року в місті запрацював сервіс "Nextbike", який наразі налічує 10 муніципальних станцій. Однак, виконання проекту і розвиток велосипедної інфраструктури в Одесі в цілому залишаються викликом.

У місті Дніпро в 2016 році був затверджений проект "Програма розвитку велосипедної інфраструктури міста на 2016-2020 роки", який був розроблений спільно з активістами велоклубів міста. Метою цього проекту було планування велодоріжок, протяжність яких складала 20-25% від загальної протяжності доріг міста. Проте, до сьогоднішнього дня було побудовано лише дві сучасні велодоріжки: від бульвару Слави до провулку Парусного (19 км) та від Автовокзалу до набережної Перемоги (6,5 км). [17]

Не дивлячись на певні зусилля, розвиток велосипедної інфраструктури в обох містах залишається завданням, над яким потрібно продовжувати працювати.

В Україні головною інноваційною технологією стало впровадження сервісу NextBike. NextBike є системою громадського велопрокату, яка успішно функціонує у понад 200 містах на чотирьох континентах. Цей сервіс дозволяє користувачам використовувати велосипед як зручний транспортний засіб, що сприяє підвищенню рівня мобільності в містах і одночасно зберігає навколишнє середовище.[16]

В Україні сервіс NextBike доступний у 5 містах: Львові, Києві, Харкові, Вінниці та Одесі. Ця повністю автоматизована система працює цілодобово, 7 днів на тиждень і стає важливою частиною міського транспорту. Вона надає

можливість мешканцям та відвідувачам міста зручно користуватись велосипедами, сприяючи ефективній мобільності та зменшенню впливу на довкілля.

У різних точках міста розташовані станції які дозволяють користувачам взяти велосипед в одному місці, а повернути вже у іншому, де буде зручніше. Якщо говорити про оплату, то передбачені такі тарифи як абонементи на сезон, місяць, а також разові поїздки Pay As You Go, для тих хто не планує здійснювати покупку.

Основною метою держави є розвиток велотуристичної інфраструктури з метою покращення розвитку велосипедного руху в Україні. Для досягнення цієї мети український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості розробив державні стандарти велосипедної інфраструктури, які набули чинності з 1 жовтня 2020 року.

Ці документи містять положення щодо планування велосипедної інфраструктури і розділи, присвячені проектуванню велосипедних шляхів на вулицях, дорогах і перехрестях в населених пунктах і за їх межами. Також в них встановлені вимоги до конструкції і експлуатації велосипедної інфраструктури та велосипедних парковок. Ці стандарти становлять важливу нормативну базу для розвитку велосипедного руху в країні та сприяють створенню безпечних та зручних умов для велосипедистів. [20]

Завдяки зусиллям Асоціацій велосипедистів, активістів та просто любителів велосипедів в Україні, звернення уваги на проблеми розвитку велосипедної інфраструктури стало актуальним. Основною метою держави, спільно з громадянами, є реалізація цих ідей на практиці, що на сьогоднішній день є однією з найважливіших проблем у сучасній індустрії велосипедного руху в Україні.

У сучасному велотуризмі необхідний доступ до Інтернету. Крім того, серед основних проблем розвитку велосипедного руху і туризму в Україні варто виділити розвиток велоінфраструктури та залучення держави до створення нових маршрутів та покращення існуючих.

Створення інформаційного велосипедного сайту може значно сприяти спільним зусиллям місцевих органів самоврядування, активістів та учасників велосипедного руху в Україні для розробки нових маршрутів, покращення інфраструктури та поширення інформації про наявні елементи велосипедного життя в країні. Цей сайт може стати платформою для публікацій та активної реклами велотуризму в Україні, надаючи корисну інформацію як для початківців, так і для професіоналів.

У сучасному інформаційному суспільстві спостерігається постійне вдосконалення технологій обробки, зберігання та передавання даних. Інтернет-ресурси вже протягом багатьох років є невід'ємною складовою частиною отримання інформації. Тому створення інформаційного сайту "Велосипедне життя України" відповідає поточним умовам розвитку технологій та забезпечить зручний доступ до необхідної інформації для всіх зацікавлених осіб.

Останні роки принесли значну еволюцію електронних ресурсів. Сучасні веб-сайти вже не обмежуються простим набором новин та статей, а стали складними мережевими системами, що використовують передові технології для обміну даними між користувачами по всьому світу.

Веб-сайт - це сукупність веб-сторінок, які розміщені в Інтернеті і об'єднані під одним доменним ім'ям або IP-адресою. Власником сайту може бути як приватна особа, так і організація чи установа. Основна мета веб-сайту полягає в тому, щоб представляти та позиціонувати організації в інформаційному просторі, будь то бізнес, політика, соціальна сфера або культура.

Сучасні веб-сайти використовують широкий спектр технологій, щоб надати користувачам різноманітні функції та можливості. Вони можуть містити інтерактивні елементи, відео, аудіо, форми зворотного зв'язку, онлайн-торгівлю та багато іншого. Такі сайти стають центральною точкою обміну інформацією та взаємодії між користувачами з усього світу, що забезпечує більш широкий доступ до потрібної інформації та послуг.

Веб-сайт забезпечує досягнення наступних цілей:

- популяризація діяльності організацій чи установи;
- інтерактивна взаємодія суспільства;
- своєчасне інформування;
- іноваційні канали комунікації.

У туристичному секторі веб-сайти використовуються переважно як засіб реклами. Сьогодні людям зручно ознайомлюватись з послугами туристичних підприємств через Інтернет, не виходячи з дому або місця роботи. Багато туристичних підприємств вже інтегрувалися з резервуваннями на регіональному, національному і міжнародному рівнях, маючи веб-інтерфейси для зручного бронювання. Популярні системи, такі як "Amadeus" і "Galileo", є основними гравцями в цій галузі.

Дослідження показують, що туристичні підприємства, які активно використовують Інтернет, є лідерами в цій сфері. Ця тенденція спостерігається не лише в Україні, а й в інших країнах. Однак основною проблемою у розвитку туристичної галузі є те, що інтернет-ресурси туроператорів та турагенцій не надають достатню кількість корисної інформації, яка була б привабливою і сприяла перспективам розвитку туристичної індустрії в країні. Ця проблема особливо актуальна для велосипедного туризму, де інформація про маршрути, велоінфраструктуру та потенційні привабливості часто є обмеженою.

В Україні існує кілька веб-сайтів з туристичною інформацією для любителів велосипедного туризму. Проте з'явилася потреба створити проект "Інформативної платформи" для велосипедистів України, який становитиме центральний ресурс для цієї групи користувачів. Така платформа буде містити загальну інформацію про розвиток велотуризму в Україні, а також включатиме розділи з поділом маршрутів по різних регіонах країни.

У розділах маршрутів буде доступна детальна інформація про довжину, складність, мапи та фотографії людей, які вже проїхали цими маршрутами. Крім того, платформа буде мати інформаційні форуми для велосипедистів, де

любителі цього виду активного відпочинку зможуть обговорювати свої враження, давати поради та ділитися досвідом.

Також на платформі будуть розділи, присвячені майбутнім велосипедним подіям, таким як велодні у великих містах та інші пробіги, новини велосипедної індустрії та технічна частина, де користувачі зможуть обговорювати технічні аспекти велосипедів, запчастин, аксесуарів, спорядження та одягу, а також отримувати поради щодо вибору велосипеда.

Загалом, цей проект покликаний стати центральною інформаційною платформою для велосипедистів України, збираючи інформацію та створюючи спільноту велосипедних ентузіастів.

Сайт повинен містити розділ карт для велотуристів з наявними картами велопрокатів, веломагазинів, велоготелів-ресторанів-кафе. Карту велосайтів з інформацією на інші джерела велосипедної інформації в Україні по регіонах та в світі. Головним завданням платформи є поширення інформації для любителів активного відпочинку і розвитку індустрії велосипедного руху.

Розвиток велосипедної інфраструктури в окремих містах є чудовим кроком у напрямку популяризації та просування велосипедного туризму на ринку. Цей процес базується на використанні міжнародного й національного досвіду, а також впровадженні інноваційних інформаційних та комунікаційних технологій.

Розбудова велосипедної інфраструктури є одним з ключових аспектів цього процесу. Міста використовують наявний досвід із будівництва велодоріжок, велопарковок та інших велосипедних об'єктів для створення комфортних умов для велосипедистів. Таким чином, вони стимулюють розвиток велосипедного туризму, який починає виходити за межі спортивного застосування і набуває культурно-пізнавального характеру.

Крім розбудови інфраструктури, використання інформаційних та комунікаційних технологій грає важливу роль у просуванні велосипедного туризму. Це може включати створення спеціалізованих веб-сайтів, мобільних

додатків та інших електронних ресурсів, де буде доступна інформація про маршрути, послуги та інші релевантні дані для велосипедних туристів.

Важливим елементом є також продукування інновацій, які сприяють покращенню велосипедного туризму. Це можуть бути нові технології велосипедів, розробка нових форматів велотурів або використання екологічно чистих технологій у велосипедній інфраструктурі.

Всі ці заходи спрямовані на розвиток велосипедного туризму та підвищення його привабливості. Вони сприяють розширенню аудиторії, включаючи не лише спортивних ентузіастів, але й тих, хто цікавиться культурою та пізнанням нових місць.

Для розвитку і популяризації велосипедного туризму в Україні передбачається реалізація кількох ключових напрямків:

1. Розроблення державної мережі велосипедних маршрутів з дотриманням стандартів якості. Це означає створення розмаїтих маршрутів різної складності та привабливості, які пройдуть через цікаві природні та культурні об'єкти.

2. Забезпечення комфортних умов для велосипедистів. Це включає безпечний транспорт велосипедів у літаках, потягах та автобусах, а також створення велосипедних паркінгів, пунктів прокату та ремонту велосипедів.

3. Розвиток інфраструктури для велосипедного туризму. Це означає створення спеціальних закладів розміщення та харчування, які враховують потреби велосипедистів. Також важливо забезпечити туристичні інформаційні центри з картами та путівниками, де будуть вказані велосипедні маршрути.

4. Маркетингові заходи для просування велосипедного туризму. Це включає створення спеціалізованого веб-сайту, де будуть представлені велосипедні маршрути та тури, а також інформація про велодоріжки у містах. Маркетингові кампанії допоможуть привернути увагу до велосипедного туризму та залучити більше учасників.

Впровадження цих заходів сприятиме розширенню велосипедного туризму в Україні та зробить його більш доступним та привабливим для місцевих та зарубіжних туристів.

Інтеграція велосипедного туризму в розвиток дестинацій України сприятиме не лише екологічно стійкій урбанізації та формуванню сталої інфраструктури, а й дасть змогу зробити подорожі доступнішими, кориснішими, безпечнішими в умовах світових динамічних змін та кризи в туризмі.

Велосипедний туризм українців набирає популярності, і цього літа очікується його значний розквіт. Завдяки новим велосипедним маршрутам, які розробляються у багатьох областях, люди зможуть насолодитися поїздкою на двоколісному транспорті. Велосипедна їзда позитивно впливає на емоційний стан людини, покращуючи самопочуття, віру у власні сили і зменшуючи стрес, втому, проблеми зі сном і багато іншого. На початку XXI століття велосипед в Києві — це щось не звичне. У 2020-х роках за пасажироперевезенням виграють лише у фунікулера.

Пандемія COVID-19 суттєво вплинула на велосипедний туризм в Україні, але в той же час дала нові можливості для розвитку цієї галузі. У зв'язку з обмеженнями на пересування, багато людей почали використовувати велосипеди як засіб транспорту для подорожей та відпочинку.

Україна має багато потенціалу для розвитку велотуризму завдяки своїм природним та культурним ресурсам. На сьогоднішній день в Україні існує кілька популярних велосипедних маршрутів, таких як "Карпатський оберт", "ВелоКрим", "Дніпро-байк". Однак, пандемія COVID-19 суттєво вплинула на організацію велотурів у країні.

Багато організаторів велотурів в Україні ввели ряд заходів безпеки, таких як масковий режим, додаткове дезінфікування транспорту та обмеження кількості учасників в групі. Адже велосипедні тури можуть бути організовані в такий спосіб, щоб уникнути масових зборів та забезпечити соціальну дистанцію між учасниками.

Україна планує розвивати велосипедний туризм у майбутньому. Зокрема, в місті Києві планується створити більше 1000 кілометрів велодоріжок до 2040 року. Крім того, національна програма розвитку туризму в Україні передбачає розвиток велотуризму як одного з пріоритетних напрямків.

Отже, велосипедний туризм в Україні може бути безпечним та доступним під час пандемії COVID-19, якщо дотримуватись заходів

Уряд України підтримує ініціативи щодо створення нових велодоріжок та розвитку велоінфраструктури. Наприклад, в рамках програми "Велике будівництво" заплановано реконструкцію та будівництво нових велодоріжок на різних територіях України. Крім того, існують різні ініціативи та проекти від громадських організацій та місцевих активістів, які стежать за створенням та підтримкою велоінфраструктури у своїх містах та регіонах.

Отже, можна очікувати, що майбутнє велосипедного туризму в Україні буде пов'язано зі створенням нових велодоріжок та розвитком велоінфраструктури. Це може стати стимулом для розвитку велосипедного туризму як внутрішнього, так і зарубіжного.

2.3. Особливості організаційного забезпечення для велотурів

Організаційно-технічне забезпечення є важливою складовою велотуризму і має свої особливості порівняно з іншими видами туризму. Основні особливості організаційно-технічного забезпечення у велотурізмі включають наступне:

1. Велосипед як головний транспортний засіб.

Велосипед є основним транспортним засобом у велотурізмі, тому необхідно забезпечити належний стан та технічне обслуговування велосипедів перед кожною поїздкою. Також необхідно забезпечити належний рівень безпеки велосипедистів, оскільки велосипеди їздять на дорозі разом з автомобілями.

2. Вибір маршруту та карта маршруту.

Вибір маршруту та карта маршруту є важливими складовими велотуризму. Необхідно планувати маршрут так, щоб він був безпечним та цікавим для велосипедистів, а також забезпечити належну інформацію про маршрут та його складові (наприклад, профіль дороги, наявність підйомів і спусків, місця для відпочинку та пікніків).

3. Проживання та харчування.

Проживання та харчування велосипедистів включає в себе забезпечення належного рівня комфорту та безпеки у проживанні, а також забезпечення належної якості їжі та питної води.

4. Медичне забезпечення.

Медичне забезпечення велосипедистів включає в себе належний рівень безпеки на дорозі, наявність першої допомоги та можливість швидкої медичної допомоги у разі необхідності.

Сервісне забезпечення велосипедного туризму має особливості, оскільки надані послуги є непомітними, недільними та змінними. Враховуючи соціально-орієнтований характер велосипедного туризму, послуги надаються за собівартістю або з невеликим націненням.

Успішне проведення велотуру залежить від грамотної організації та врахування всіх можливих ризиків та небезпек на дорозі. Перед тим, як вирушати у велотур, необхідно докладно підготуватися та вивчити всі нюанси, що стосуються подорожі.

Для початку умовно поділимо велотуризм на наступні категорії:

1. Експедиційний велотуризм - це подорож на велосипеді на великі відстані з метою дослідження територій та віддалених куточків природи.

2. Гірський велотуризм - це подорож на велосипеді по гірських масивах, зазвичай з значними перепадами висоти та вимогливими маршрутами.

3. Шосейний велотуризм - це подорож на шосейному велосипеді по асфальтованих дорогах з метою подолання великих відстаней за короткий час.

4. Велопохід - це груповий велосипедний тур з багатоденними зупинками для ночівлі в наметах або готелях, під час якого досліджується природа та культурні пам'ятки регіону.

5. Велопробіг - це масовий велосипедний захід, в якому беруть участь сотні або тисячі велосипедистів, зазвичай з метою встановлення нових рекордів або збору коштів на благодійність.

6. Міський велотуризм - це подорож на велосипеді по міських вулицях та парках з метою огляду культурних та історичних пам'яток міста.

Різновиди велотуризму можна класифікувати за різними критеріями, наприклад, за типом маршруту, тривалістю туру, складністю маршруту, популярністю серед туристів, за умовами проведення туру.

За типом маршруту велотуризм можна поділити на гірський, степовий, лісовий, міський, водний та інші. Гірський велотуризм передбачає проходження маршруту в гірському регіоні зі значними підйомами та спусками. Степовий велотуризм проводиться на відкритих просторах, лісовий - в лісах та парках, міський - у містах та на околицях. Велотуризм на воді може включати плавання на велосипедах, використання каное або каяків.

Велотуризм можна різновиди за декількома критеріями. Наприклад, за тривалістю маршруту:

- Короткі велопогулянки – це велосипедні виїзди на відносно невеликі відстані, зазвичай не більше кількох годин. Вони можуть бути організовані як окремо, так і як частина відпочинку в природі або міському середовищі. Такі велопогулянки можуть мати різні мети, наприклад, здоровий спосіб життя, відпочинок в природі, дослідження міського середовища, зустріч з друзями тощо. Також вони не потребують великої фізичної підготовки і спеціального обладнання, але необхідно враховувати погодні умови та безпеку на дорозі.

Такі велопогулянки можуть бути цікавою альтернативою для тих, хто не має багато часу або не готовий до більш серйозних велосипедних виїздів.

- Велопохід - довготривалий велосипедний тур, який може тривати від кількох днів до кількох тижнів. Під час велопоходу учасники зазвичай подорожують на велосипедах від одного місця до іншого, виконуючи відносно великі відстані. Такий вид велосипедного туризму передбачає ночівлю під відкритим небом, в палатках або в готелях. [8]

Велопохід потребує досвіду велосипедного туризму, фізичної підготовки та спеціального обладнання, включаючи велосипеди зі спеціальним обладнанням для довготривалого велосипедного туру, спальні мішки, намети, кухонне обладнання тощо. Такий вид туризму може бути цікавий для тих, хто бажає насолодитися природою, провести час з друзями або спробувати щось нове та викликати себе на фізичний випробування.

- Велоперегони - змагання, під час яких учасники проходять визначену дистанцію в найкоротший час. Змагання на велосипедах між кількома учасниками або командами. Зазвичай велоперегони проходять на певній відстані або по певному маршруту, на якому учасники змагаються на швидкість. Велоперегони можуть бути організовані як на вулицях міст, так і на закритих трасах, де немає руху автотранспорту.

Велоперегони можуть мати різноманітні формати, включаючи індивідуальні перегони, де кожен учасник змагається сам за себе, або командні перегони, де команди змагаються між собою. Також можуть бути різні типи велоперегонів, наприклад, гонки на шосе, крос-кантрі, байк-марафони тощо.

- Веломарафони - довготривалі змагання, які можуть тривати кілька днів. Довгі та виснажливі змагання на велосипедах, які проходять на відкритих ділянках доріг або по спеціально підготовлених маршрутах. Веломарафони можуть мати різні дистанції, від кількох десятків кілометрів до кількох сотень кілометрів, які учасники повинні пройти за певний час.

У веломарафонах зазвичай беруть участь як професійні спортсмени, так і аматори. Вони можуть змагатися між собою в різних вікових та захисних

категоріях. Змагання можуть проходити на шосейних велосипедах, маунтинбайках або інших спеціалізованих велосипедах.

Також, можна виділити такі типи велотуризму за характером маршруту:

1. Дорожні велопоїздки - маршрути проходять по асфальтованих дорогах і трасах, призначені для шосейних велосипедів. Це довгі та виснажливі змагання на велосипедах, які проходять на відкритих ділянках доріг або по спеціально підготовлених маршрутах. Веломарафони можуть мати різні дистанції, від кількох десятків кілометрів до кількох сотень кілометрів, які учасники повинні пройти за певний час.

2. Гірський велотуризм - маршрути проходять по гірських стежках та бездоріжжю, призначені для гірських велосипедів. Даний вид велосипедного туризму передбачає пересування велосипедом по гірських масивах та гірських дорогах. Головним завданням гірського велотуризму є подолання гірських перевалів, що вимагає від учасників високого рівня фізичної підготовки та навичок керування велосипедом у складних умовах. Гірський велотуризм може бути як одноденним велопоходом, так і багатоденним велотуром, включаючи ночівлю в палатках чи гірських готелях. Для здійснення гірського велотуризму необхідні спеціальні гірські велосипеди зі зміцненою рамою та відмінною амортизацією, а також спеціальний екіпірування для захисту від падінь та травм.

3. Туристичний велотуризм - маршрути проходять по різних типах доріг та стежок, призначені для гібридних велосипедів або маунтінбайків. Передбачає, даний тип велотуризму, пересування на велосипеді від одного до кількох туристичних об'єктів з метою ознайомлення з ними та відпочинку. Туристичний велотуризм може бути як одноденним велопоходом, так і багатоденним велотуром, включаючи ночівлю в готелях, кемпінгах або на природі. Головними характеристиками туристичного велотуризму є спокійне темпераментне

пересування на велосипеді, пізнання нових місць та культур, а також можливість активного відпочинку та спілкування з людьми. Для туристичного велотуризму необхідно мати знання правил дорожнього руху, дотримуватися безпечної поведінки на дорозі та мати відповідний рівень фізичної підготовки та навичок керування велосипедом.

Крім того, велотуризм можна розділити на:

- Індивідуальний велотуризм - передбачає самостійний виїзд на велосипеді на відстань, яка відповідає фізичним можливостям туриста. Індивідуальний велотуризм може бути як одноденним велопоходом, так і багатоденним велотуром, включаючи ночівлю в готелях, кемпінгах або на природі.

Основна ідея індивідуального велотуризму полягає у вільному виборі маршруту та графіку поїздки, а також в можливості зупинятися на відпочинок та огляд місцевих визначних пам'яток. Індивідуальний велотуризм дозволяє знайомитися з новими місцями та культурою, максимально економно розпоряджатися часом та бути незалежним від розкладів групових екскурсій. Однак для індивідуального велотуризму також необхідно мати знання правил дорожнього руху, дотримуватися безпечної поведінки на дорозі та мати відповідний рівень фізичної підготовки та навичок керування велосипедом.

- Груповий велотуризм - коли люди подорожують у великій групі з організованим провідником або без нього. Груповий велотуризм може бути організований клубами, асоціаціями, туристичними агентствами, а також просто серед друзів та колег.

Груповий велотуризм має свої переваги порівняно з індивідуальним велотуризмом. В групі люди можуть ділитись досвідом, навичками та знаннями про маршрут, обладнання та безпеку. Також, група може бути більш безпечним варіантом для поїздки, оскільки в разі неполадок чи аварії є можливість отримати допомогу від товаришів з групи. Груповий велотуризм також може бути дешевшим варіантом, оскільки в групі можна ділитись витратами на транспорт та проживання.

Проте, груповий велотуризм може мати й свої недоліки. Наприклад, в групі може бути різний рівень підготовки та фізичної підготовки учасників, що може призвести до труднощів при проходженні маршруту. Крім того, група повинна мати лідера, який буде координувати дії та приймати рішення у випадку непередбачуваних ситуацій.

Також велотури розділяють за тривалістю:

Одноденний велопохід - ідеально підходить як прогулянка на один день, без ночівлі. Частіше всього, що туристи виїжджають рано вранці, аби більше проїхати, і повертаються увечері того ж дня.

Похід вихідного дня - це подорож, протягом якої ви проїжджаєте невеликий кілометраж протягом одного-трьох днів.

Багатоденний вело похід - тривалий велосипедний маршрут, який зазвичай охоплює кілька днів або навіть тижнів. Такий похід може бути досить вимогливим фізично і психологічно для учасників, тому важливо підготуватися до нього належним чином.

Фізичні випробування для велосипедиста новачка можуть включати:

1. Виснаження: При тривалій їзді на велосипеді новачок може відчувати втому, що призводить до виснаження. Це може статися, якщо він не має достатнього досвіду у керуванні велосипедом або недостатньо фізично підготовлений.

2. Біль у м'язах: Новачок може відчувати біль у м'язах під час їзди на велосипеді через недостатню фізичну підготовку або неякісне обладнання велосипеда.

3. Несправність велосипеда: Новачок може зіткнутися з різними технічними проблемами велосипеда, які можуть ускладнити процес їзди та призвести до нещасного випадку.

4. Акліматизація: Якщо новачок займається велотуризмом в горах або в інших кліматичних зонах, він може потребувати деякий час для пристосування до нових умов.

5. Травми: Несправність велосипеда, недостатня фізична підготовка або неправильна техніка їзди можуть призвести до травм.

Новачок повинен бути уважним та дбайливим, щоб уникнути цих фізичних випробувань та зробити їзду на велосипеді безпечною та приємною. Рекомендується починати з коротких та простих маршрутів, потім поступово збільшувати відстань та складність маршрутів, покращувати фізичну підготовку та техніку їзди на велосипеді.

Існує безліч різних видів велосипедів, призначених для різних цілей і завдань. Давайте розглянемо декілька з них.

Шосейний велосипед: має легку раму, тонкі шини і дуже легкі компоненти. Шосейний велосипед призначений для швидкісної їзди по рівному асфальту, зазвичай використовується для гонок і тренувань.

Гірський велосипед: має більшу і міцнішу раму, товстіші шини з більш грубими протекторами. Гірський велосипед зазвичай використовується для катання в лісах, на гірських стежках і тому подібному.

Шосейний-гірський велосипед (гібридний) - поєднує в собі особливості шосейного та гірського велосипедів. Це зручний велосипед для довгих поїздок, який можна використовувати як на рівному асфальті, так і на пересіченій місцевості.

BMX велосипед: має дуже міцну раму та компоненти, товсті колеса з високим тиском. BMX велосипеди використовуються для виконання трюків, змагань на спеціальних доріжках і тому подібному.

Електричний велосипед має електричний двигун, який допомагає велосипедисту рухатися. Електричний велосипед може бути шосейним, гірським або міським.

Шосейний туристичний велосипед призначений для тривалих поїздок і має більш комфортну посадку, ніж шосейний велосипед.

Для велотуризму зазвичай використовують гібридні велосипеди, які є універсальними і здатні їздити по різноманітних дорогах. Гібридні велосипеди мають середні розміри коліс (зазвичай 700с), що дозволяє їм пересуватися по

асфальтованих дорогах і стежках з дрібним гравієм. Вони також мають широкі покриття з глибоким протектором, які забезпечують кращу адгезію до ґрунту, що робить їх ідеальними для поїздки по лісових дорогах, ґрунтових дорогах та інших нерівних дорогах.

Гібридні велосипеди також зазвичай мають амортизаційну вилку, яка зменшує вібрації під час їзди по нерівностях, що робить поїздку більш комфортною. Крім того, важливим фактором є комфорт велосипедиста, тому гібридні велосипеди мають зручне сидло і руль, що дозволяє велосипедисту довше знаходитися у сідлі, не відчуваючи дискомфорту.

Гібридні велосипеди зазвичай мають тонкі шини та легку раму, що дозволяє розвивати високу швидкість на дорогах. У той же час, вони оснащені амортизаторами на вилці та сидінні, які допомагають забезпечити комфорт при їзді по нерівностях.

Гібридні велосипеди часто мають також широкий діапазон передач, що дозволяє велосипедисту ефективно їх використовувати на будь-якому маршруті, будь то гірська місцевість або рівна дорога. Вони також можуть мати додаткове обладнання, таке як багажні стійки та крила, що дозволяє велосипедистам брати з собою необхідні речі та захиститися від бризків бруду під час їзди в дощову погоду.

Загалом, гібридний велосипед є оптимальним вибором для велотуристів, які шукають універсальність та комфорт при їзді на довгі дистанції по різноманітній місцевості.

Історія появи гібридних велосипедів починається з кінця 20 століття. У 1980-х роках популярність набули велосипеди "мотобайк", які володіли товстими колесами, пружинною амортизацією та високим кермом. Ці велосипеди були популярні серед молоді, адже їх можна було використовувати для їзди як по міських вулицях, так і по бездоріжжю.

У 1990-х роках компанії почали випускати велосипеди, які поєднували в собі елементи "мотобайків" та шосейних велосипедів. Такі велосипеди мали товсті колеса та амортизацію, але вони були менш важкими та швидкими, ніж

традиційні "мотобайки". Вони також мали більше передач, що дозволяло краще пристосуватися до різних умов дороги. Такі велосипеди стали називати гібридними, або кросс-велосипедами.

Згодом гібридні велосипеди стали більш популярними серед велосипедистів, які шукали більш комфортабельний та універсальний велосипед для їзди по міських вулицях та гірських трасах. Зараз гібридні велосипеди доступні в різних конфігураціях та цінових діапазонах та є дуже популярним вибором серед велотуристів.

Фізична підготовка перед велотуром є важливою складовою успішного виконання маршруту та запобігання травм. Для початку рекомендується займатися регулярними тренуваннями щонайменше за місяць до від'їзду на тур.

Важливо пам'ятати, що фізичну підготовку необхідно проводити поступово, збільшуючи інтенсивність та тривалість тренувань з часом. Особливу увагу слід приділити кардіотренуванням, таким як їзда на велотренажері, біг, плавання та інші вправи, які зміцнюють серцево-судинну систему.

Також важливо зміцнювати м'язи ніг, спини та рук, що допоможе забезпечити стабільність та контроль на велосипеді. Для цього можна виконувати вправи на м'язи ніг, такі як присідання, вправи з гантелями та тягарями, а також вправи на м'язи спини та рук, такі як підтягування, вправи з гантелями.

Для підготовки до велотурів також можна виконувати вправи на розтяжку, що допоможе запобігти травмам та зменшити напругу м'язів. Наприклад, вправа "коліна до грудей", розтягування стегон, м'язів спини та інших груп м'язів.

Необхідно також приділяти увагу раціональному харчуванню та водному балансу, забезпечувати свій організм необхідними поживними речовинами та регулярно пити воду під час тренувань та велотуру.

При підготовці до велопоходу важливо пам'ятати, що спорядження потрібно підібрати в залежності від типу походу, тривалості та складності маршруту.

Спорядження для велотури можна розділити на дві категорії: групове та особисте.

Групове спорядження включає в себе:

- Перша допомога: аптечка з ліками та матеріалами для перев'язки.
- Засоби зв'язку: радіостанцію або мобільний телефон.
- Інструменти: насос, запасні камери, ключі, ланцюгові змащувачі та інші необхідні інструменти для ремонту велосипеда.
- Проживання: намети, спальні мішки, каремати та інші речі для ночівлі на природі.
- Їжа та вода: залежно від маршруту та тривалості походу, може бути необхідно взяти з собою достатню кількість їжі та води.

Особисте спорядження включає в себе:

- Велосипед та екіпірування: велошолом, велозачеми, велоодяг, велогерметик та інше.
- Особисті речі: залежно від умов походу, можуть знадобитися різні речі, наприклад, рюкзак, куртка, окуляри, сонцезахисний крем та інші.

Також варто звернути увагу на вагу спорядження, щоб не перевантажувати себе та велосипед, а також на якість та надійність інструментів та комплектуючих, щоб бути готовим до можливих поломок на дорозі.

Спорядження, яке необхідно при велотурі, може значно відрізнитися в залежності від типу туру, місцевості та індивідуальних потреб кожного учасника. Проте, деякі речі є необхідними для будь-якого велосипедного туру:

1. Велосипед: залежно від типу туру і місцевості, виберіть відповідний тип велосипеда.
2. Шолом: обов'язково носіть шолом для захисту голови.

3. Взуття: найкраще взути спеціальне взуття для велосипедистів, яке забезпечує зручність та захист від ударів.
4. Окуляри: захист від сонця, вітру та комах.
5. Одяг: відповідно до погодних умов, оберіть зручний та протиударний одяг.
6. Світло: необхідно мати переднє та заднє світло на велосипеді для безпеки на дорозі.
7. Вода та їжа: завжди беріть достатню кількість води та їжі на випадок, якщо дорога займе більше часу, ніж очікувалося.
8. Інструменти: набір ключів, насос, запасна камера та ремонтний комплект для можливого ремонту велосипеда.
9. Карта та компас: якщо ви збираєтеся поїхати в незнайому місцевість, важливо мати карту та компас, щоб не загубитися.
10. Перша допомога: зважаючи на небезпеки, які можуть виникнути під час велотуру, завжди корисно мати при собі невеликий набір для надання першої допомоги.

Для зручності перенесення речей велосипедний транспорт можна оснастити баулами та велорюкзакми. Важливими предметами для поїздки є гумовий канат для кріплення вантажу, ліхтарик, сірники та мобільний телефон. Список може змінюватися залежно від потреб, але його слід мінімізувати.

Так, кожен велопохід можна класифікувати за складністю, залежно від таких факторів, як довжина маршруту, кількість підйомів, тип доріг, погодні умови та рівень фізичної підготовки учасників. Зазвичай існує декілька рівнів складності велопоходів, таких як:

1. Легкий: довжина маршруту до 30 км з невеликими підйомами та добрим покриттям дороги.
2. Середній: довжина маршруту від 30 до 60 км з кількома середньо важкими підйомами та різними типами доріг.

3. Складний: довжина маршруту понад 60 км зі значними підйомами та різними типами доріг.

Класифікація може відрізнятись в залежності від країни та регіону. Важливо мати на увазі рівень складності маршруту при виборі велопоходу та готуватися до нього відповідно до свого рівня фізичної підготовки та досвіду велосипедиста.

Організаційне забезпечення велотурів має велике значення для успішної і безпечної поїздки. Для цього необхідно враховувати багато різних чинників, таких як маршрут, транспорт, спорядження, харчування, проживання та безпека.

Організатор велотуру повинен докладати всіх зусиль, щоб забезпечити безпеку учасників. Наприклад, перед початком велотуру необхідно ознайомити учасників з маршрутом, особливостями місцевості та можливими небезпеками. Також важливо розробляти плани дій у разі аварії або травми.

Щодо спорядження, то кожен учасник велотуру повинен мати необхідне обладнання та засоби безпеки, такі як шолом, запасні камери, насос, питну воду, перекуси та інші необхідні речі.

Також важливо визначити оптимальну кількість учасників групи та забезпечити належний транспорт для перевезення спорядження та запасної техніки.

Організаційне забезпечення велотурів - це складний та відповідальний процес, який потребує багато часу та зусиль, але він є ключовим для забезпечення успішного та безпечного велопоходу.

При груповій організації велотурів важливо підібрати групу з однаковим рівнем фізичної підготовки та навичок керування велосипедом. Крім того, необхідно дотримуватися правил дорожнього руху та забезпечити безпеку кожного учасника групи.

У випадку індивідуальної організації велотурів важливо ретельно вивчити маршрут та знайти місце для проживання, а також вибрати необхідне

спорядження. Також необхідно враховувати особисті можливості та фізичну підготовку.

Отже, незалежно від того, як організований велотур, важливо мати досвідченого провідника, який допоможе зорієнтуватися в незнайомих місцях, допоможе вирішити проблеми під час поїздки та забезпечить безпеку учасників велотуру.

Підходячи до висновку загалом можна стверджувати, що велосипедний туризм у сучасній Україні досить популярний і має великий потенціал для розвитку. Історично, велосипеди були популярними у СРСР, і після його розпаду велосипедний туризм почав знову набирати популярності.

Нині українські велосипедисти можуть скористатися багатьма велосипедними маршрутами, які проходять крізь живописні місцевості та історичні пам'ятки. Окремі міста, зокрема Київ, роблять значні кроки для розвитку велосипедної інфраструктури та підтримки велосипедистів.

Проте, не зважаючи на успіхи, що були досягнуті в цій галузі, велосипедний туризм в Україні все ще має великий потенціал для розвитку. Необхідно подальше залучення уваги держави та бізнесу для розвитку велосипедної інфраструктури та створення нових маршрутів, які б відповідали вимогам та інтересам сучасних велосипедистів.

РОЗДІЛ III. Перспективи розвитку велосипедного туризму в Україні

3.1. Проблеми велосипедного туризму в Україні та шляхи їх вирішення

Існують деякі проблеми, які можуть стати перешкодою для розвитку велосипедного туризму в Україні. Ось декілька з них:

- Відсутність відповідної інфраструктури: відсутність велосипедних доріжок та відсутність безпечних маршрутів можуть знизити інтерес туристів до велосипедного туризму.

Розвиток велосипедної інфраструктури в Україні відбувається повільно, але сталий. На даний момент у великих містах дедалі більше з'являється велосипедних доріжок та велопарковок. Також у багатьох містах почали з'являтися велозони з обмеженням руху автотранспорту. Однак, у порівнянні з країнами Європи та США, розвиток велосипедної інфраструктури в Україні є дуже повільним.

Український уряд приділяє увагу розвитку велосипедної інфраструктури, але, на жаль, більшість проєктів лишаються лише на папері або затримуються на етапі втілення в життя. Прогрес у цій сфері є обмеженим і повільним, не дивлячись на підвищену цікавість громадськості до розвитку велосипедного туризму та збільшення популярності активного способу пересування. Також важливим фактором є те, що досить часто велосипедні доріжки побудовані неякісно, що створює небезпеку для велосипедистів.

Недостатня розвиненість велосипедної інфраструктури є серйозним перешкодою для прогресу велосипедного туризму в Україні. Відсутність відповідних зручностей, таких як велосипедні доріжки, парковки та сервісні станції, ускладнює переміщення велосипедистів та обмежує їх можливості. Більшість наявних велосипедних доріжок не відповідають необхідним стандартам щодо розмірів, якості покриття та конфігурації. Багато з них розташовані на тротуарах, що створює потенційні конфлікти між велосипедистами та пішоходами. Це створює складнощі та небезпеку для обох груп учасників руху і обмежує комфортність та безпеку велосипедного туризму.

Україна має також проблему з недостатньою кількістю велосипедних парковок, які були б зручними для використання у центральних районах міст або біля туристичних об'єктів. Це ставить під загрозу безпеку та зручність велосипедистів, які не мають зручного місця для зберігання своїх велосипедів. Розширення мережі велосипедних парковок є нагальним завданням для покращення велосипедної інфраструктури в Україні. Це допоможе створити зручні умови для велосипедистів і сприятиме подальшому розвитку велосипедного туризму в країні.

Відсутність велосипедних станцій та сервісів може бути також проблемою, оскільки велосипедистам потрібно мати можливість накачати колеса, виправити ланцюг, а також знайти інші необхідні сервіси. Відсутність велосипедних станцій та сервісних центрів, які могли б забезпечувати ремонт велосипедів, створює певні труднощі для велотуристів та велосипедистів у містах та на трасах.

Варто зрозуміти, чому не достатньо побудовано велосипедних станцій та сервісів. Насамперед, недостатній попит, велосипеди в Україні вважаються більшістю людей розвагою, а не засобом транспорту. Це означає, що кількість людей, які щодня їздять на велосипедах до роботи або навчання, досить обмежена. Тому попит на велосипедні сервіси, зокрема на велосипедні станції, може бути недостатнім.

Далі йдуть недостатні інвестиції. Розбудова велосипедної інфраструктури, зокрема станцій та сервісів, вимагає значних інвестицій. Уряди та бізнес-структури можуть не бачити достатнього комерційного потенціалу в таких інвестиціях, тому не готові вкладати в це свої гроші.

Наступною причиною чому це є недостатній розвиток культури велосипедистів. Багато людей в Україні не дотримують правил дорожнього руху, коли їдуть на велосипеді. Це може створювати додаткові проблеми для велосипедистів та станцій обслуговування. Якщо культура велосипедистів в Україні буде розвиватися, то й попит на велосипедні сервіси може збільшуватися.

Розв'язанням проблеми може бути створення відповідної інфраструктури велосипедного туризму, що включатиме в себе розробку та будівництво велосипедних доріжок, велосипедних парковок, велосипедних станцій та сервісів. Також, потрібно проводити інформаційні кампанії серед місцевих влад та громадян про необхідність розвитку велосипедної інфраструктури та її вплив на туризм в регіоні.

Створення мережі велосипедних станцій з можливістю прокату та ремонту велосипедів, а також встановлення знаків та інформаційних плакатів з маршрутами велосипедних маршрутів та культурно-історичних пам'яток, які можна відвідати на маршруті. Також можна сприяти розвитку велосипедного туризму через підтримку місцевих виробників велосипедів та велоаксесуарів, що зробить доступними якісні продукти за прийнятними цінами. Більш широке використання велосипедів у містах та населених пунктах може стимулювати попит на послуги з ремонту та сервісу велосипедів, що також сприятиме розвитку відповідної інфраструктури.

Інфраструктура включає в себе велосипедні доріжки, парковки для велосипедів, місця для відпочинку та проживання велосипедистів, а також сервісні пункти.

У багатьох містах та населених пунктах України відсутні велодоріжки, що призводить до того, що велосипедистам доводиться їздити на дорозі разом з автомобілями, що збільшує ризик ДТП. Також відсутність парковок для велосипедів робить важко залишати велосипед у безпеці.

Щодо місць для відпочинку та проживання, то в Україні бракує велоготелів, кемпінгів та інших місць, які б були спрямовані на забезпечення потреб велосипедистів. На сьогоднішній день в Україні не так багато велоготелів. Більшість з них знаходяться в містах, які популярні серед велотуристів, зокрема у Львові, Києві, Одесі та Яремчі. Також, деякі готелі пропонують послуги для велотуристів, такі як зберігання велосипедів, прокат, ремонт і т.д.

В Україні наявні велоготелі, які спеціалізуються на забезпеченні зручного проживання для велосипедистів. Велоготелі зазвичай пропонують особливі умови та послуги для велосипедистів, такі як безпечне зберігання велосипедів, прокат та ремонт велосипедів, мийка для велосипедів, картографічні матеріали з веломаршрутами, а також інформацію про місцеві велосипедні маршрути та пам'ятки.

Велоготелі можуть бути розташовані як у великих містах, так і у туристичних регіонах, де популярний велосипедний туризм. Вони надають можливість велосипедистам комфортно зупинитися і насолодитися своїм велосипедним відпочинком. Розташування велоготелів може варіюватися від готелів з окремими спеціальними приміщеннями для велосипедів до спеціалізованих гостьових будинків, пристосованих спеціально для велосипедистів.

У Львові, наприклад, є кілька велоготелів, серед яких "VeloRetro" та "Jam Hotel". У Києві також є декілька велоготелів, зокрема "VELOHUB Hotel", "Bicycle House" та "11 Mirrors Design Hotel". У Одесі можна зупинитися в "Vintage Hotel". У Яремчі є "Готель Ворона", який пропонує послуги для велотуристів.

Проте, в загальному, велоготелів в Україні ще досить мало, і більшість велотуристів залишаються в звичайних готелях або гостьових будинках. Зате наразі можна помітити постійне зростання інтересу до велотуризму в Україні, що, безумовно, сприятиме розвитку велоінфраструктури в країні, у тому числі і велоготелів.

Отже, для розвитку велотуризму в Україні необхідно створювати відповідну інфраструктуру, що зможе забезпечити безпечність та комфорт велосипедистів, а також забезпечити всі необхідні послуги для велосипедного туризму.

Низький рівень культури водіїв: недбале відношення водіїв до велосипедистів та відсутність знань з правил дорожнього руху можуть призвести до небезпечних ситуацій на дорозі.

Проблема також полягає у тому, що в Україні відсутня культура безпечної взаємодії на дорозі між водіями та велосипедистами. Багато водіїв не розуміють, що велосипедисти мають такі ж права на дорозі, як і вони, і не поважають їх.

Розв'язанням проблеми може бути підвищення свідомості водіїв про права та безпеку велосипедистів. Необхідно проводити інформаційні кампанії, навчання та тренінги для водіїв про безпечну взаємодію з велосипедистами на дорозі. Також, важливо забезпечити велосипедистів необхідними засобами безпеки, такими як шоломи та світловідбиваючі елементи, щоб вони були більш помітні на дорозі.

Законодавча підтримка також може бути корисною, наприклад, встановленням відповідних штрафів для водіїв, які не дотримуються правил безпеки на дорозі щодо велосипедистів. Такі заходи можуть змусити водіїв більш уважно ставитись до велосипедистів та дотримуватися правил дорожнього руху.

Відсутність фінансової підтримки: відсутність фінансової підтримки від держави та інших організацій може стати перешкодою для розвитку велосипедного туризму в Україні.

Для розвитку велосипедного туризму потрібні інвестиції в інфраструктуру, обладнання, просування та інші аспекти.

Одним з рішень може стати залучення інвестицій з боку держави та приватних інвесторів. Державні органи можуть виділяти кошти на будівництво та реконструкцію велосипедних маршрутів, створення велопарковок та інших необхідних об'єктів інфраструктури. Приватні інвестори можуть підтримувати проекти з обладнання та підтримки велосипедних маршрутів.

Для залучення інвестицій велотуризму в Україні може також допомогти рекламна кампанія, що сприяє просуванню велосипедного туризму в Україні як привабливого виду відпочинку та туризму.

Для залучення фінансової підтримки велотуризму в Україні також можна проводити змагання та фестивалі з велосипедного спорту, що можуть залучити спонсорів та інвесторів. Також можливим рішенням є встановлення спеціальних зборів з велосипедистів, які можуть бути направлені на підтримку і розвиток велотуризму в Україні.

Недостатня кількість інформації про велосипедні маршрути, велосипедні станції та сервіси можуть знизити інтерес туристів до велосипедного туризму.

Інформаційна нестача про веломаршрути в Україні - ще одна проблема, яка перешкоджає розвитку велотуризму. Велосипедні маршрути можуть бути дуже різноманітними, інтересними та привабливими для туристів, але не завжди доступні для пошуку та відстеження.

Для вирішення цієї проблеми можна створити спеціальну веб-сторінку з детальною інформацією про велосипедні маршрути в Україні, їх складність, довжину, тип дороги та пейзажі, які зустрічаються на маршруті. Також можна створити мобільний додаток, який міститиме всю необхідну інформацію про велосипедні маршрути в різних регіонах України.

Для збору та обробки інформації можна залучити фахівців з велотуризму, які зможуть оцінити якість та привабливість маршрутів, додати фото та відео, які допоможуть туристам зробити правильний вибір.

Крім того, можна рекламувати велосипедні маршрути в соціальних мережах, на форумах, сайтах та блогах, що присвячені велотуризму, а також в туристичних офісах та інших місцях, де можуть зібратися туристи.

Це може бути здійснено за допомогою створення спеціальних сайтів, де буде зібрана інформація про веломаршрути та велосипедну інфраструктуру в Україні. Такі сайти можуть містити детальні описи маршрутів, картки, висотні профілі, фото та відео матеріали, а також рекомендації щодо того, які маршрути вибрати для початківців і досвідчених велосипедистів.

Україна має значну кількість спільнот велосипедистів. Вони об'єднують людей, які захоплюються велосипедним спортом та туризмом, пропагандують

здоровий спосіб життя, а також займаються вирішенням питань, пов'язаних з розвитком велоінфраструктури та покращенням умов для велосипедистів.

Найбільш відомими спільнотами велосипедистів в Україні є «ВелоКиїв» у Києві, «ВелоДніпро» в Дніпрі, «ВелоЛьвів» у Львові, «ВелоХарків» у Харкові та «ВелоОдеса» в Одесі.

Існує велика кількість менших спільнот в різних містах України, які займаються організацією велопоходів. Багато з цих спільнот є активними учасниками руху за покращення умов для велосипедистів та виступають за розвиток велоінфраструктури в своєму місті та країні в цілому.

Також можна розвивати спільноти велосипедистів в соціальних мережах та створювати додатки для смартфонів, які допоможуть велосипедистам знайти найкращі маршрути для їзди.

Організація велосипедних турів та екскурсій може бути ще одним способом популяризації велосипедного туризму в Україні та розширення інформації про веломаршрути. Такі тури та екскурсії можуть проводитися в провідних місцях велосипедного туризму в Україні, а також на менш відомих маршрутах з метою просування їх серед велосипедистів.

Відсутність культури велосипедистів: недбале ставлення велосипедистів до природи та пам'яток культури може призвести до забруднення навколишнього середовища та втрати краси природи.

Багато велосипедистів порушують правила дорожнього руху, не дотримуються правил безпеки, не враховують інтереси інших учасників дорожнього руху.

Для розв'язання цієї проблеми можна проводити роботу з популяризації культури безпечної їзди на велосипеді. Це може бути здійснено за допомогою проведення тренінгів та семінарів для велосипедистів з правил безпеки на дорозі та етикету велосипедиста. Також можна розробити інформаційну кампанію з популяризації правил дорожнього руху для велосипедистів, наприклад, розміщення інформаційних банерів на велосипедних доріжках, у соціальних мережах та на сайтах про велосипедний туризм.

Варто залучати до роботи з популяризації культури безпечної їзди на велосипеді інших учасників дорожнього руху, наприклад, автомобілістів та пішоходів. Це можна зробити за допомогою проведення семінарів та тренінгів з безпеки дорожнього руху для цих категорій учасників, а також залучення до роботи з популяризації культури безпечної їзди на велосипеді засобів масової інформації, таких як телебачення та радіо.

Деякі велосипедисти не дотримують правил дорожнього руху, не надають пріоритет пішоходам та іншим учасникам дорожнього руху, що може призвести до нещасних випадків та конфліктів.

Для розв'язання цієї проблеми необхідно проводити роботу з просвітництва серед велосипедистів. Необхідно навчати їх правилам дорожнього руху та наголошувати на важливості дотримання цих правил для забезпечення безпеки всіх учасників дорожнього руху.

Можна проводити кампанії з популяризації культури велосипедистів, де будуть поширюватися інформаційні матеріали та проводитися тренінги для велосипедистів. Наприклад, можна включати в інформаційні матеріали поради щодо поведінки на дорозі, правила безпеки, правила перевезення речей на велосипеді та інше.

Важливо сприяти створенню позитивного іміджу велосипедистів в Україні. Це можна здійснити за допомогою проведення велосипедних заходів, таких як велопаради, веломарафони та інші. Такі заходи допоможуть залучити увагу громадськості та привернути нових прихильників велосипедного туризму в Україні.

Погода може бути перешкодою для велосипедного туризму в Україні, особливо в зимовий період, коли дороги можуть бути непрохідними та небезпечними для велосипедистів. Холодна та дощова погода може зменшити бажання велосипедистів виїжджати на дорогу, а в літній період спека може також стати проблемою, особливо для початківців.

Для розв'язання цієї проблеми можна проводити кампанії з популяризації велосипедного туризму в різних сезонах року. Наприклад,

весною та осінню, коли погода є м'якшою та стабільнішою, можна пропагувати велосипедний туризм та організувати велосипедні заходи.

Також можна рекомендувати велосипедистам використовувати спеціальний одяг та обладнання, які дозволять комфортно переносити різні погодні умови. Наприклад, весною та восени можна надягати спеціальний вітрозахисний одяг, а влітку використовувати вентилявані шоломи та інші засоби захисту від сонця.

Також важливо популяризувати велосипедні маршрути, які пролягають через ліси та інші місця, де можна знайти природні тіні та прохолоду влітку. Це може збільшити інтерес велосипедистів до велосипедного туризму в Україні, незважаючи на погодні умови.

Велотуризм в Україні не розвивається належним чином через кілька причин. Одна з найбільших проблем - відсутність відповідної інфраструктури для велосипедистів, таких як велодоріжки, велопарковки, велосервіси та інше. Це робить поїздки на велосипеді менш безпечними та менш комфортними.

Також в Україні є певні проблеми з безпекою на дорогах, що може зменшувати інтерес велосипедистів до велотуризму. Брак належних законів та відповідних штрафів для водіїв, які порушують правила дорожнього руху та створюють небезпеку для велосипедистів, також є частою проблемою.

Крім того, в Україні є недостатньо розвинутий культурний туризм загалом, включаючи велотуризм. Це може бути пов'язано з недостатньою рекламою та просуванням відповідних маршрутів та подій.

Однак, незважаючи на ці проблеми, в Україні існують певні ініціативи та проекти, спрямовані на розвиток велотуризму, які можуть допомогти збільшити інтерес велосипедистів та популяризувати цей вид активного відпочинку серед громадян.

3.2. Пропозиції щодо розвитку велосипедного туризму в Україні

Велосипедний туризм в Україні на сьогоднішній день має широкую популярність, і його подальший розвиток може мати значний вплив на місцеві

громади та туристичну галузь в цілому. Однак, необхідно вирішити численні питання та проблеми, що стоять на шляху його розвитку.

В розвинених країнах, таких як Нідерланди, Данія, Німеччина, Франція та багато інших, велосипедний туризм є дуже популярним і розвинутим видом туризму. Вони мають велику мережу велосипедних маршрутів, велосипедних доріжок та спеціальних сервісів для велосипедистів, таких як велопарковки, велоготелі, велопрокати та велосервіси.

Наприклад, Нідерланди мають понад 35 000 км велосипедних доріжок та веломагістралей, які проходять через всю країну. Також тут є багато велопрокатів, велосипедних маршрутів та організацій, які пропонують велосипедні тури.

Нідерланди вважаються однією з кращих країн для велотуризму в світі. Існує кілька причин, чому велотуризм став настільки популярним в цій країні:

1. Велосипедна інфраструктура. Нідерланди відомі своїми розвиненими велосипедними мережами, які включають в себе велосипедні доріжки, спеціальні мости та підземні тунелі, що забезпечують безпеку велосипедистів та роблять велосипедні маршрути більш доступними.

2. Культура велосипеда. Велосипеди є популярним транспортним засобом в Нідерландах, і вони широко використовуються як засіб пересування. Це сприяє тому, що країна витрачає значні кошти на підтримку велосипедної інфраструктури та розвиток велотуризму.

3. Природа та культурні визначні місця. Нідерланди мають багату історію та культурне надбання, а також неперевершену природу. Велосипед дозволяє туристам насолоджуватися цими місцями більш повноцінно, пройшовши крізь них на своєму велосипеді.

Ці фактори сприяли тому, що велотуризм став важливим компонентом туристичної галузі в Нідерландах.

У Німеччині розвинена мережа велосипедних маршрутів та велосипедних доріжок, а також існує велика кількість велоготелів та велопрокатів. Німеччина вважається однією з провідних країн у розвитку

велотуризму в Європі. Вона має розвинуту велосипедну інфраструктуру, яка включає в себе тисячі кілометрів велосипедних доріжок та маршрутів.

У Німеччині є багато різноманітних веломаршрутів, що проходять через мальовничі місцевості, історичні міста та культурні пам'ятки. Одним з найвідоміших маршрутів є Рейнський веломаршрут, який проходить вздовж річки Рейн від Боденського озера до міста Роттердам у Нідерландах. Цей маршрут пролягає через багато старовинних міст, таких як Кельн, Бонн, Кобленц та Майнц, та пропонує неперевершені краєвиди на гори, ліси та лозові поля.

ADFC (Association of German Cyclists) є національною організацією в Німеччині, яка присвячена розвитку велосипедної інфраструктури та підтримці велосипедного туризму в країні. Вони активно працюють над створенням веломаршрутів та надають корисну інформацію про місця для проживання, сервісні центри та інші послуги, які можуть бути корисними для велотуристів. Їх картки веломаршрутів є популярним джерелом інформації серед велосипедних ентузіастів.

Франція славиться своїми унікальними велосипедними маршрутами, такими як Велосипедний маршрут Луари, Велосипедний маршрут Вінни, Велосипедний маршрут Провансу та багатьма іншими. Ця країна має дуже розвинену і вдосконалену мережу велопрокатів та велосервісів, що робить велосипедний туризм надзвичайно доступним та зручним для туристів. Велосипедні прокати та сервіси допомагають подорожуючим легко орендувати велосипеди, забезпечують необхідний обслуговування та технічну підтримку, що дозволяє насолоджуватися красою французької природи та культури на двоколісному транспорті. [22]

В інших країнах, таких як Іспанія, Італія, Австрія, Швейцарія та інші, також дуже розвинений велосипедний туризм з власною інфраструктурою, маршрутами та сервісами для велосипедистів.

Ось кілька пропозицій щодо розвитку велосипедного туризму в Україні:

Розвиток велосипедної інфраструктури: необхідно створювати спеціальні велосипедні маршрути з установкою відповідної дорожньої інфраструктури, такої як велосипедні доріжки, маркування маршруту, інформаційні таблички і т.д.

Для розвитку інфраструктури велотуризму в Україні можуть бути вжиті наступні заходи:

1. Створення велосипедних доріг та велодоріжок в містах та на трасах, що сполучають населені пункти. Це збільшить безпеку велосипедистів та зробить їхню подорож більш комфортною.

2. Будівництво велопарковок, душових та туалетів на місцях, де зосереджена велотуристична активність. Це забезпечить комфортне перебування та відпочинок велотуристів та збільшить привабливість місцевості для велоподорожей.

3. Підтримка велотуризму від держави, наприклад, через фінансування будівництва велосипедних інфраструктурних об'єктів, проведення велосипедних заходів, створення сприятливих умов для розвитку велосипедних підприємств та виробництва велосипедів.

4. Забезпечення безпеки велосипедистів шляхом здійснення моніторингу дорожньої ситуації, проведення роботи з дорожньою поліцією щодо забезпечення безпеки велосипедистів та здійснення роз'яснювальної роботи серед водіїв щодо правил взаємодії з велосипедистами.

5. Розвиток інфраструктури для підтримки велотуризму, такої як велосипедні сервіси, магазини, прокат велосипедів та інше.

6. Створення та підтримка велотуристичних маршрутів та відповідних карт для навігації, що дозволить велотуристам планувати свої маршрути заздалегідь та безперешкодно подорожуват.

Розвиток велосипедних сервісів включає створення мережі велопрокатів, велосервісних центрів та інших сервісних закладів, спрямованих на задоволення потреб туристів, які користуються велосипедною

інфраструктурою. Ці заклади надають послуги оренди велосипедів, забезпечують технічну підтримку та ремонт велосипедів. Вони створюють комфортні умови для туристів, щоб вони могли насолоджуватися своїми велосипедними подорожами без турбот про обслуговування та технічні проблеми.

Щоб розвинути велосипедні сервіси, можна вжити наступні кроки:

1. Створити велосипедну культуру: необхідно поширювати інформацію про переваги велосипедів, пропагувати здоровий спосіб життя та активний відпочинок на велосипедах.

2. Розробити велосипедну інфраструктуру: необхідно створити велодоріжки, велопарковки, велосервіси, зони відпочинку для велосипедистів.

3. Підвищити кваліфікацію фахівців: навчання механіків, які займаються ремонтом велосипедів, підвищення кваліфікації інструкторів з велосипедного спорту.

4. Стимулювати розвиток велосипедних сервісів: підтримка діючих велосервісів та створення нових, сприяння розвитку велосипедних магазинів та прокатів.

5. Взаємодія з місцевими владами: просування ініціатив щодо покращення велосипедної інфраструктури на місцевому рівні, залучення фінансових ресурсів для реалізації цих ініціатив.

6. Створення законодавства: створення правової бази для регулювання велосипедних сервісів, встановлення стандартів якості та безпеки ремонту велосипедів.

Ці кроки допоможуть створити благоприятні умови для розвитку велосипедних сервісів, що забезпечить зростання популярності велосипедного туризму в Україні.

- Просування велосипедного туризму: необхідно активно просувати велосипедний туризм в Україні як один з пріоритетних видів туризму,

використовуючи різні маркетингові інструменти, такі як веб-сайти, соціальні медіа, туристичні карти і т.д.

Існує декілька способів просування велотуризму:

1. Реклама в соціальних мережах.

Соціальні мережі можуть бути потужним інструментом для просування велотуризму, оскільки вони дозволяють розповісти про свої послуги широкому колу людей. Створіть сторінку свого велотуроператора в Facebook, Instagram, Twitter та інших соціальних мережах та регулярно додавайте туди фото, відео, описи маршрутів та інші цікаві матеріали, які зможуть привернути увагу потенційних клієнтів.

2. Участь у велосипедних заходах та виставках.

Візьміть участь у велосипедних заходах та виставках, де ви зможете показати свої послуги, спілкуватися з потенційними клієнтами та знайомитися з іншими учасниками ринку.

3. Створення партнерських програм та пропозицій.

Створіть партнерську програму для туристичних агентств та інших партнерів, які можуть допомогти вам залучати клієнтів. Пропонуйте їм знижки на ваші послуги та спільні маркетингові акції.

4. Організація безкоштовних велопоїздок.

Організуйте безкоштовні велопоїздки для місцевих жителів, де вони зможуть ознайомитися з ваших послугами та спробувати велосипедний туризм на досвідчених гідах. Це може допомогти залучити нових клієнтів та підвищити свідомість про ваш бренд.

5. Розробка креативних маркетингових акцій.

Розробіть креативні маркетингові акції, що привернуть увагу клієнтів.

Наступним кроком може бути створення туристичних маршрутів: розробка туристичних маршрутів з використанням велосипедного транспорту, які проходять через найбільш цікаві місця в Україні, може значно підвищити інтерес до велосипедного туризму.

Для створення велотуру можна використовувати дані етапи:

1. Вибір території та пункту призначення. Важливо враховувати туристичний потенціал регіону, його культурні та історичні особливості, а також наявність велосипедної інфраструктури.

2. Дослідження території. Необхідно вивчити маршрут, визначити його протяжність та складність, наявність водних перешкод, зручні місця для привалів та ночівлі.

3. Вибір транспорту та техніки. В залежності від складності маршруту можна вибрати гірський велосипед, гібрид або шосейний велосипед. Також потрібно вибрати необхідне спорядження: шолом, рюкзак, воду, їжу, інструменти тощо.

4. Розробка карт та документації. На основі дослідження території необхідно розробити детальну карту маршруту з вказівкою відстаней, часу та складності. Також потрібно створити документацію з інформацією про маршрут, його особливості та рекомендації щодо безпеки.

5. Для популяризації маршруту серед велотуристів необхідно активно використовувати соціальні мережі, веб-сайти та форуми для його просування. Інформацію про маршрут слід розмішувати на мапах та спеціалізованих велосипедних ресурсах. Також можна проводити рекламні кампанії та презентації маршруту на велосипедних заходах, щоб залучити увагу потенційних велотуристів і заохотити їх вибрати саме цей маршрут для своєї подорожі.

6. Підтримка та розвиток маршруту. Після запуску маршруту потрібно забезпечувати його підтримку та розвиток.

- Підтримка велосипедного туризму на рівні держави: забезпечення державної підтримки для розвитку велосипедного туризму, такої як фінансування.

Існує декілька способів підтримки велосипедного туризму на рівні держави:

1. Розвиток велосипедної інфраструктури: будівництво велодоріжок, велопарковок, сервісних станцій, а також відповідної сигналізації та інформаційної підтримки.

2. Фінансова підтримка: надання субсидій велотуристичним організаціям, фондам та проектам для створення нових веломаршрутів та відновлення старих.

3. Промоція: проведення велотурів та велоподій національного та міжнародного рівня, рекламування велосипедного туризму в ЗМІ та соціальних мережах, співпраця з туристичними агентствами та операторами.

4. Організаційна підтримка: створення велосипедних клубів та асоціацій, що займаються розвитком велосипедного туризму, а також сприянням їх діяльності.

5. Підтримка наукових досліджень: фінансування наукових проектів, що спрямовані на дослідження проблем велосипедного туризму та розробку рекомендацій щодо його підтримки та розвитку.

6. Підтримка виробництва велосипедів та велоаксесуарів: сприяння розвитку місцевого веловиробництва та залучення іноземних інвестицій в цей сектор.

Загалом, підтримка велосипедного туризму потребує комплексного підходу та взаємодії між державними органами, велосипедними організаціями та приватним сектором.

Велосипедний туризм може стати важливим елементом розвитку туристичної галузі в Україні. Ось кілька пропозицій, які можуть сприяти розвитку цього напрямку:

- Розробка веломаршрутів: створення велосипедних маршрутів, які будуть проходити через цікаві місця та визначні пам'ятки. Для цього потрібно створити карту веломаршрутів та розмістити її в інтернеті для зручності користувачів.

-Забезпечення інфраструктури: встановлення велопарковок та велосипедних станцій для ремонту та обслуговування велосипедів на

маршруті. Також можна створити велостанції з прокатом велосипедів для туристів.

-Реклама та маркетинг: проведення рекламної кампанії з просування велотуризму в Україні. Розміщення інформації про веломаршрути та велосипедні станції на туристичних сайтах та в інтернеті, щоб привернути увагу туристів.

-Розвиток сервісів: створення сервісів для туристів, які відвідують велосипедні маршрути, таких як кафе, ресторани, готелі, кемпінги та інші заклади.

-Підтримка велосипедних подій: підтримка та спонсорство велосипедних змагань та подій, що привернуть увагу велотуристів з інших регіонів України та світу.

-Розвиток екотуризму: просування велосипедного туризму як екологічного виду туризму, сприяючи збереженню довкілля та розумному використанню природних ресурсів.

3.3. Розробка нового велосипедного екскурсійного туру

Розробка нового велосипедного екскурсійного туру може бути захоплюючим та цікавим завданням. Щоб даний процес відбувся правильно, потрібно стежити певним правилам.

Спочатку визначте місцевість, тобто оберіть місце для велосипедної екскурсії. Розгляньте різні варіанти - можливість прокладення маршруту в міському середовищі або в природному заповіднику.

Визначтесь із відстанню, оберіть довжину туру в залежності від цільової аудиторії. Якщо це тур для людей зі середнім фізичним рівнем, то можна обрати меншу відстань, якщо ж для велолюбителів - довшу.

Оберіть місця, які можуть зацікавити учасників туру. Це можуть бути історичні пам'ятки, панорамні види, красиві місця для фотографування або ресторани з місцевою кухнею.

З'ясуйте, наскільки складним може бути тур для учасників. Перевірте наявність підйомів, наявність небезпечних ділянок дороги або зупинок.

Розгляньте можливості для зупинок, де учасники можуть відпочити, поїсти та попити. Найкраще обрати місця з чистими туалетами, підходящим місцем для відпочинку та гарними краєвидами.

Визначте необхідність механіка, який може допомогти зі зміною камери в велосипеді, а також розгляньте можливість оренди велосипедів для учасників, які не мають свого.

Визначте маршрут та його складність враховуючи фізичні можливості учасників та їх досвіду. Адже можуть трапитися трагічні випадки. Завжди плануйте перерви на відпочинок для прийомів їжі та рідини.

Перед початком велоекскурсії перевірте стан велосипедів та спорядження. Будьте певні, що всі велосипеди які будуть проходити тур працюють належним чином. Також переконайтеся чи у кожного учасника є необхідний захист (шолом, наколінники тощо). Слідкуйте за дотриманням правил дорожнього руху всіх учасників групи.

Важливо щоб групою керував досвідчений керівник, який зможе допомогти у будь-яких ситуаціях, які можуть трапитися на маршруті. Керівник має мати детальний план дій у випадку надзвичайних ситуацій, таких як травми, загублені туристи чи небезпека на дорозі.

Також не варто ігнорувати прогнози погоди. Варто відкласти проведення екскурсії, якщо погода несприятлива.

Але при створенню велосипедного туру можуть виникнути проблеми, зокрема:

1. Недостатня розвиненість велосипедної інфраструктури: якщо в районі, де ви плануєте провести велотур, немає велосипедних доріжок або велосипедних парковок, то велосипедний тур може стати неможливим.

2. Відсутність відомостей про терен: перед тим, як ви складете маршрут велосипедного туру, необхідно ретельно вивчити терен, дізнатися про погодні умови та рівень складності маршруту.

3. Безпека: велосипедний тур може стати небезпечним, якщо не дотримуватися правил дорожнього руху або якщо не мати необхідного обладнання (шоломи, світловідбивачі тощо).

4. Відсутність реклами та маркетингу: якщо ви плануєте організувати комерційний велосипедний тур, то необхідно забезпечити ефективний маркетинг та рекламу, щоб залучити клієнтів.

5. Проблеми з транспортом: якщо велосипедний тур передбачає переміщення з одного місця в інше (наприклад, на початок маршруту), то необхідно вирішити проблеми з транспортом та забезпечити його належне зберігання під час маршруту.

6. Відсутність досвіду: якщо ви не маєте достатнього досвіду велосипедного туризму, то можуть виникати проблеми з плануванням маршруту, організацією харчування та розміщенням учасників туру. Для розв'язання цих проблем можна звернутися до професійних туроператорів або велосипедних клубів.

У більшості випадків від хороших вражень залежить який був екскурсовод. Для початку варто додати, як екскурсовод, ви маєте забезпечити комфортну та цікаву екскурсію для туристів. Мова повинна бути зрозумілою для всіх туристів. Уникайте використання складних слів та абразивних термінів, які можуть бути незрозумілими для людей, для яких англійська або будь-яка інша мова не є рідною.

Показуйте туристам, що ви цікавитесь тим, що вони говорять. Спілкуйтеся з ними та дайте можливість їм висловитися.

Використовуйте різні методи комунікації, щоб зробити екскурсію цікавою та зрозумілою. Включайте візуальні матеріали, інтерактивні ігри або опитування.

Дайте можливість туристам питати запитання та ставити свої питання. Відповідайте на них якомога більш повно і точно. Будьте доброзичливими та привітними до всіх туристів. Ви маєте зробити їх почуватися вітано та добре до себе ставити.

Мною було створено велосипедний тур на два дні, в межах області, невеликою групою, із чергуванням активностей, ознайомлення із історичною та природноб частиною Київщини.

Тема цього велосипедного туру - "Рідними стежками".

Маршрут простягається на 200 кілометрів і пропонує ознайомитися з пам'ятками архітектури та природою Київщини. Починаючи з Переяслава, маршрут проходить через Хоцькі, Білоозерський природничий парк та Канів, завершуючись поверненням до Переяслава. Вартість туру становить 1530 гривень. Рекомендується проводити цю екскурсію весною.

Таблиця 3.1

Ділянка маршруту	Місця зупинок	Час огляду	Основний зміст	Організаційні вказівки	Методичні вказівки
1 день					
Переяслав	Біля музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини	12.00-10.15	Вступне слово.	Екскурсовод представляється групі, знайомиться із групою, розповідаю про план на сьогоднішній день. Відбувається огляд музею.	Екскурсовод має задати настрій у групі, щоб зацікавити туристів бути активними
Переяслав	Група збирається біля музею та їде	13.45 – 14.00	Переміщення	Екскурсовод повідомляє групі, що вони переміщуються у наступну точку маршруту.	Екскурсовод описує, що далі побачать туристи

Хоцьки	Група прибуває «Білоозерський природничий парк»	15.00 – 16.00	Огляд природи	Екскурсовод розповідає історії про парк, та скільки вже подолали туристи і скільки залишилося.	Бесіда. Відбувається у парку.
«Білоозерський природничий парк»	Біля парку.	16.00-16.15	Відправка у готель групи	Екскурсовод спілкується із туристами, запитує про враження . Ділиться наступними планами	Метод. Бесіди. Можливість зробити фото групи на фоні парку.
Канів	На території готелю «Glamping Mandra Kanev».	17.20 – 17.45	Заселення. Вечеря.	Розмова групи за вечерею , обговорення плану, та раннього виїзду	Можливість для фото, дається відпочинок.
2 день					
Канів	Готель «Glamping Mandra Kanev	6.00-7.00	Сніданок . Виселення . Переміщення	Екскурсовод веде розмову як себе почувають туристи, цікавиться їхнім самопочуттям. Повідомляє про наступні зупинки на маршруті	Метод бесіди. Можливість зробити фото на фоні готелю.

Канів	Тарасова гора	8.00 – 11.00	Відвідування музею.	Розповіді екскурсовода про дану точку маршруту.	Метод бесіди. Можливість зробити фото.
Канів	Музею військової техніки під відкритим небом	12.00-13.00	Відвідування музею.	Історії екскурсовода про даний музей та історію.	Використання методів опису, розповіді та демонстрації
Канів	Кафе «На Околиці»	13.45-14.35	Обід.	Екскурсовод запитує як маршрут. Їхні враження. Повідомляє, що після обіду вони повертаються у Переяслав	Метод бесіда. Можливість для фото
Переяслав	Біля музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини	18.50-19.30	Прощання	Туристи діляться враженнями. Екскурсовод дякує всім за участь.	Метод бесіди. Спільне фото

Розрахунок вартості туру наведено в Таблиці 3.2

У вартість включено: проживання, харчування, вартість екскурсій.

Додатково оплачується: розваги, дозвілля, додаткові покупки. У вартість не включено: страховка, трансфер.

Таблиця 3.2

№	Послуги	Вартість на одну особу
1.	Оренда велосипеда	180 грн
2.	Ночівля, вечеря, сніданок у «Glamping Mandra Kanev».	1200 грн
3.	Експерсії у музеях	150 грн

Створення нового велосипедного екскурсійного туру є важливим кроком у розвитку туризму в Україні, оскільки популярність велосипедних маршрутів зростає серед як українських, так і іноземних туристів. Це свідчить про великий потенціал велосипедних екскурсійних турів для привернення уваги до туристичних місць в Україні. Завдяки використанню велосипедів, туристи можуть більше побачити, відчутти і насолодитися природою та культурою кожного регіону країни.

При розробці нового велосипедного екскурсійного туру потрібно враховувати багато факторів, таких як маршрут, відстань, час, наявність інфраструктури, технічний стан доріг та інше. Важливо також пам'ятати про безпеку туристів, що включає в себе правильний вибір маршруту, проведення безпечної передвиження в групі, надання необхідних інструкцій та екіпірування.

У разі успішного розвитку велосипедних екскурсійних турів можна очікувати збільшення потоку туристів в Україну, збільшення доходів від туризму та підвищення рівня екологічної свідомості населення. Тому розробка нових велосипедних екскурсійних турів в Україні - це важливе завдання, яке повинно бути реалізовано з урахуванням всіх факторів і підтримкою відповідних урядових структур та туристичних агентств.

Висновки

Підсумовуючи дослідження стану та перспектив розвитку велосипедного туризму в Україні, можна зробити наступні висновки.

1. В процесі проведеного дослідження було визначено, що велотуризм - це форма туризму, яка передбачає подорож на велосипеді з метою ознайомлення з новими місцевостями та культурою, здорового способу життя та активного відпочинку. Також було встановлено, що велосипедний туризм має великий потенціал для розвитку в Україні, з огляду на її природні ресурси, культурне багатство та історичну спадщину. Проте, для досягнення успіху в розвитку цього напрямку необхідно вирішити ряд проблем, таких як недостатня розвиненість велосипедної інфраструктури, низький рівень сервісу для велотуристів та відсутність ефективної маркетингової стратегії.

2. Велотуризм - це вид туризму, що базується на використанні велосипеда як засобу пересування. Головними ознаками велотуризму є активний відпочинок та спортивний характер, природний та культурний туризм, гнучкість та індивідуальний підхід. Цей вид туризму дозволяє туристам насолоджуватись красою природи та культурою відвідуваних місць, водночас підтримуючи своє здоров'я та фізичну форму. Також велотуризм сприяє розвитку місцевого туризму, підвищенню екологічної свідомості та зменшенню викидів вуглекислого газу.

3. Розробка нового турпродукту у велосипедному туризмі зазвичай проходить кілька етапів. Першим етапом є аналіз потенційної аудиторії, дослідження ринку та конкурентів, а також визначення потреб та інтересів цільової групи туристів. Наступним етапом є розробка маршруту, включаючи визначення точок привабливості та перевірку доступності інфраструктури. Третім етапом є розробка програми та пакетів послуг, включаючи проживання, харчування, організацію трансферів та інші додаткові послуги. Крім того, важливо забезпечити безпеку туристів та дбайливо розробити інформаційний пакет про маршрут та правила поведінки під час велотуру. Останнім етапом є

впровадження нового турпродукту та моніторинг його ефективності та відгуків клієнтів.

4. Було з'ясовано, що світовий досвід велотуризму вказує на те, що основними центрами велотуризму є країни Європи, такі як Німеччина, Франція, Нідерланди, Австрія, Італія, Швейцарія та Іспанія, де існують великі мережі велосипедних маршрутів з різними рівнями складності та довжини.

5. Однією з особливостей велотуризму є спортивний стиль походів. Велосипедисти віддають перевагу активним походам з перевищенням висот та довгими відстанями, що вимагає від них високої фізичної підготовки. Також важливою складовою є специфічна техніка їзди на велосипеді та знання правил дорожнього руху. Велотуристи мають можливість насолоджуватись красою природи, спостерігаючи за навколишнім середовищем на відстані, яку не зможуть охопити автомобілі чи інші транспортні засоби.

6. Основними шляхами розвитку й популяризації велосипедного туризму в Україні мають стати:

- 1) Розбудова велосипедної інфраструктури - створення велосипедних доріжок, парковок, сервісних станцій тощо;
- 2) Продовження розвитку веломаршрутів та підвищення їх якості;
- 3) Сприяння велотуризму на державному рівні шляхом встановлення сприятливих умов для розвитку цієї галузі;
- 4) Організація велосипедних фестивалів, змагань та інших заходів, які привернуть увагу громадськості до велотуризму.

Велосипедний туризм має великий потенціал для розвитку в Україні, оскільки країна має потужний потенціал, з великою кількістю гірських хребтів, озер та річок, що створюють чудові умови для активного відпочинку та туризму.

Україна має ряд переваг для розвитку велосипедного туризму, зокрема, низькі ціни на проживання та послуги, відносно невелику конкуренцію серед туристичних пунктів, а також можливість взаємодії з іншими видами туризму, такими як екологічний, культурний, релігійний та інші.

Однак, для розвитку велосипедного туризму в Україні потрібно покращити інфраструктуру, зокрема, створити велосипедні маршрути, відповідні сервіси та підтримувати відповідний рівень безпеки на дорогах.

Налаштування взаємодії між урядом, громадськими організаціями та приватним сектором може стати ключовим фактором успіху велосипедного туризму в Україні.

При цьому, розвиток велосипедного туризму в Україні може принести значний економічний і соціальний ефект для країни, зокрема, збільшити кількість робочих місць та підвищити рівень життя населення.

Отже, розвиток велосипедного туризму в Україні є важливим завданням, яке може сприяти розвитку туристично.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

	Категорія складності						Ступені складності		
	I	II	III	IV	V	VI	1	2	3
Рекомендована тривалість походів у днях	6	8	10	13	16	20	3	4	6
Протяжність маршруту у км(не менше)	250	400	500	600	700	800	50	80	120

Список використаних джерел

1. Агафонова Л. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: Ціноутворення, конкуренція, державне регулювання / Л. Агафонова. – К.: Знання України, 2012. 358 с.
2. Активний туризм - що це таке? // Готель. – 2017. – №2. – С. 18–22.
3. Александрова А. Міжнародний туризм / А. Александрова. – М.: Аспект-прес, 2015. 463
4. Бриггс С. Маркетинг в туризмі / С. Бриггс. – К.: Знання-прес, 2005. 358 с.
5. Велосипедний туризм [Електронний ресурс]. Wikiwand. URL: <http://surl.li/hvicn>
6. Все про туризм [Електронний ресурс]. URL: tourlib.net/statti_tourism/veloturizm.htm
7. Гоночні велосипеди / Л. А. Нохріна, С. А. Александрова, С. О. Погасій // Харків – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова – 2015
8. Закопайло С. Потужній О, Потужня О. Фізична підготовка туриста. Туризм і краєзнавство: зб. наук. праць. Переяслав-Хмельницький, 2012. С. 64-67
9. Іванова, Олена. (2023). "Циклістський Львів або історія появи велосипедів в Україні" [Електронний ресурс]. URL : <http://surl.li/hvift>
10. Конох А.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців із спортивно-оздоровчого туризму у вищому навчальному закладі: Монографія. – Запоріжжя: ЗДУ, 2006. - 494 с.
11. Круцевич Т. Ю. Теорія й методика фізичного виховання. К., 2011. 223 с.
12. Любіцева, О.О. (2003). Методика розробки турів. Київ: Альтерпрес.
13. Любовіцькій В.П. Гоночні велосипеди. Л. : Машинобудування, 1989 с.369
14. Мандрівка.UA [Електронний ресурс] URL: <http://surl.li/hvihl>
15. Програма першої стадії розвитку велосипедної мережі та відповідної інфраструктури у Львові у 2011-2019 роках. [Електронний ресурс] URL: <http://surl.li/hviid>
16. Смаль І. В. Географія туризму: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Смаль Ігор. – Ніжин: Лисенко М. М. [вид.], 2011. 574 с.

17. Смаль І. В. Методика вивчення географії туризму. [Електронний ресурс] URL: <http://surl.li/hvike>
18. Херсон: пам'ятки природи. [Електронний ресурс] URL: <http://surl.li/hvilo>
19. Що таке квести? [Електронний ресурс] URL: <http://surl.li/hvinc>
20. В Україні затвердили велосипедні державні стандарти// АПК. – 2019. [Електронний ресурс] URL: <http://surl.li/hviog>
21. "Bicycle Touring." Bicycle History.[Електронний ресурс] URL: <http://surl.li/iffei>
22. Preparing Your Cycle Trip in France // France velo Tourisme. – 2016. [Електронний ресурс] URL: <http://surl.li/ianzh>
23. Roadbike Holidays in Lower Austria // Roadbike Holidays. – 2017. [Електронний ресурс] URL: <http://surl.li/ianzw>
24. Ritchie, B. W., Burns, P., & Palmer, C. (2013). Tourism research methods: Integrating theory with practice. CABI.
25. Tibet Travel. "Facts About the Sino-Nepal Friendship Highway." [Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/iffiv>